

KARMA

34

Svarbesniųjų politinių įvykių apžvalga.

Lenkijos prezidento atsilankymas Estijoje.

Paskutiniu metu lenkai pradėjo varyti aktingą politiką Pabaltijy. Lenkijos prezidento Moscickio atsilankymas Estijoje yra, be abejo, vienas iš tos politikos reiškinių.

Lenkų politikai kaip tik šį laiką išrinko tokiam vizitui. Mat, lenkai mato, kad jų pastangos paimti į savo rankas Pabaltijo sąjungos sudarymą nevyksta ir kad Latvija ir Suomija į lenkų varomą politiką neigiamai žiūri. Todėl jie nori bent sustiprinti savo pozicijas Estijoje.

Estija, kaip žinome, paskutiniu metu visiškai pateko lenkų politikos globon ir dėl to atšalo ne tik estų - lietuvių santykiai, bet ir Estijos santykiai su sąjungininke Latvija tapo ne visai draugingi.

Nors lenkų ir estų spauda rašo, kad lenkų valstybės prezidento kelionė į Estiją neturinti jokių politinių tikslų ir taip pat, kad jokie ypatingi pasitarimai tarp abiejų valstybių galvų nenumatomi — vis dėlto Europos spauda tam netiki. Yra gerai žinoma, kad tarp lenkų ir estų generalinių štabų užmegsti glaudūs santykiai ir kad estų politika visais atžvilgiais yra palanki lenkamams.

Vokiečių įtakingas laikraštis „Berliner Tageblatt“, kalbėdamas apie Lenkijos prezidento kelionę į Estiją, pažymi, kad ši kelionė dabartiniu momentu gali tik suerzinti Pabaltijo valstybes, Estijos kaimynus.

Reikia prisiminti, rašo kalbamas laikraštis, kad pernai Estijos kaimynai į jos prezidento Strandmano atsilankymą Varšuvoje žiūrėjo nedraugingai. Latvija, Estijos sąjungininke, smarkiai išsivėdė, kad apie Strandmano atsilankymą Varšuvoje jai nieko nebuvo pranešta ir į tai žiūrėjo kaip į estų politikos nukrypimą lenkų pusėn. Mat, Estija turėjo Latviams pranešti apie visus savo užsienių politikos žygius kaip tai yra numatyta Latvijos ir Estijos sąjungos sutartimi. Bet Estija tai nepadarė ir dėl to Latvija išsivėdė. Lietuva supyko dėl iškilmingo estų vyriausybės priėmimo Vilniuje, jų pagarbtoji sostinė. Strandmanas pažadėjo susilaikyti nuo atsilankymo Vilniuje, bet tai nepadarė. Aišku, kad tas estų galvos žygis turėjo suerzinti lietuvius. Suomija taip pat labai neigiamai savo laiką žiūrėjo į Estijos valstybės galvos kelionę Varšuvon. Sovietų Rusijos spauda išvadino Estiją Lenkijos žvalgu ir vasalu.

Tuo būdu, sako vokiečių laikraštis, estai turėjo padaryti tam tikras išvadas ir duoti suprasti Lenkijai, kad lenkų prezidento revizitas (atsakymas į atsilankymą) politiniais sumetimais reikėtų atidėti. Tačiau Estija tai nepadarė ir dėl to jai teks patirti naują jos santykių su kaimynais atšalimą.

Lenkai ruošia Vilniuje „mūgę“.

Paskutinėmis žiniomis rugsėjo 14—28 d. lenkai ruošia vadinamąją „šiaurės parodą — mūgę“. Į šią parodą Lenkija kviečia Pabaltijo valstybes kuo gausingiau atsilankyti. Parodos direktorius šiam tikslui specialiai atsilankė Latvijoje, Estijoje, Suomijoje ir Skandinavų valstybėse. Jisai daro pastangas pritraukti į parodą Pabaltijo valstybių prekybos ir pramonės sluoksnius ir gausingas ekskursijas iš įvairių Latvijos ir Estijos organizacijų, kurios siekia Lenkijos ir Pabaltijo valstybių susitarinimo. Taip pat numatoma tuo laiku Vilniuje sušaukti Lenkijos bei Pabaltijo valstybių žurnalistų suvažiavimą. Lenkų spauda jau pradėjo varyti smarkią propagandą dėl Vilniuje numatomos „parodos — mūgės“.

Aišku, kad ši paroda neturi jokios ekonominės reikšmės. Lenkai čia turi galvoj grynai politinius tikslus. Lenkija nori žūt būt pasiekti susitarinimą su Pabaltijo valstybėmis ir tam tikslui naudojami visokiomis priemonėmis.

Lenkamams labai nepatiko lietuvių - latvių santykių pagerėjimas ir štai jie stengiasi koku nors būdu šiuos santykius pagadinti. Parodos suruošimas Vilniuje yra vienas iš žygių šiam kely. Lenkai, matyt, dar nori Vilniuje — Lietuvos sostinėje

demonstruoti Pabaltijo valstybėms jų faktišką Vilniaus valdymą. Užgrobę Viinių jie dabar nori latviams, estams ir suomiams parodyti, kad, girdi, jie yra Vilniaus šeimininkai, jo ekonomine gerove rūpinasi ir tuo būdu Vilniaus klausimas būk jau galutinai išspręstas.

Taigi lenkų numatoma Vilniaus „paroda - mūgė“ yra ne kas kita, kaip nauja lenkų politinė propaganda, siekianti susitarinimo su Pabaltijo valstybėmis, jų paėmimo savo politinę globon ir savo pozicijų Vilniuje sustiprinimo.

Reikia manyti, kad Lietuvos kaimynai į šias naujas Lenkijos pinksles neišs.

Naujas koridorius Dancigo koridoriuje.

Prancūzų spauda daug rašo apie žinomo prancūzų publicisto (politikos rašytojo) projektą sutaikinti Vokietiją ir Lenkiją. Šis projektas nori sutaikinti tokiu būdu. Dancigo koridoriuje turėtų būti sudarytas naujas koridorius vokiečių naudai. Tada vokiečių rytų Prūsija vėl bus sujungta su kitomis Vokietijos valstybės dalimis ir vokiečiams nereikės važiuoti iš Karaliaučiaus į Berlyną per lenkų teritoriją. Šis prancūzų projektas, žinoma, nėra oficialus. Bet politiniuose sluoksniuose abejojama ar lenkai su tuo projektu sutiks.

Nauja jūros nusiginklavimo konferencija.

Europos spauda rašo apie numatomą netrukus naują jūrų nusiginklavimo konferenciją. Manoma, kad iniciatyvą tokiai konferencijai sušaukti ims Japonija, kuri yra labai sunkioje finansinėje padėtyje ir negali statyti naujų karo laivų. Jungtinės Amerikos Valstybės taip pat palaikys Japonijos pasiūlymą ir tada naujos jūrų nusiginklavimo konferencijos sušaukimas yra užtikrintas.

Dar neaiškus Prancūzijos ir Italijos nusistatymas dėl šios konferencijos sušaukimo. Mat, tarp tų abiejų valstybių lig šiol dar nėra pasiektas susitarimas jų karo laivynų klausimu.

Tarp Paryžiaus ir Romos eina diplomatinis susirašinėjimas šiuo klausimu. Jeigu susitarimas ginčytiniais klausimais įvyks, tai naujai jūros nusiginklavimo konferencijai sušaukti jokių kliūčių nebus. Anglija, kuri turi dabar tiek politinių sunkumų Azijoje, didelį nedarbą, naujam nusiginklavimui, be abejo, pritaris, nes tai jai sutaupyti nemaža lėšų.

Ar žinote, kad...

Didžiausias pasaulinio karo didvyris yra amerikietis Dan Edvardas iš Texaso. Įstojo jis į kariuomenę paprastu kareiviu savanoriu, o išėjo iš jos brigados generolu. Per karą jis gavo net 83 ordenus bei medalius. Jis turi 55 žaizdas, nustojo vienos kojos ir vienos rankos.

* * *

Amerika visur mėgsta rekordus, taigi ir laikraščių srityje. „New-York Herald“ sekmadienio numeris paprastai turi 240 puslapių ir sveria 3½ svarų. Laikraštis 120 pusl. užima skelbimai, o 60 psl. iliustracijos.

* * *

Yra pasaulyje vieta, kur šeši pirštai ant kiekvienos rankos laikoma paprastu dalyku, o normali ranka su penkiais pirštais laikoma tam tikro laipsnio luošumu. Tokia vieta — tai ispanų kaimelis Cervera de Buitrago, esąs netoli Madrido. Šio tamsaus kaimelio gyventojai taip yra pripratę prie savo šešiapirščių rankų, kad baisiai nustemba, kai pašaukti atlikti karo prievolę vyrai, atvykę į Madridą, būva naujokų ėmimo komisijos pripažįstami netinkamai karo tarnybai kaip luošiai. Patys jie aiškina, kad rankomis su šešiais pirštais esą galima daugiau padaryti, negu su penkiais.

Šis luošumas toje vietoje pasidarė visuotinis, dėl to, kad šešiapirščiai vaikinai veda tokias pat merginas.

Kaina visiems: metams 8 lt., 6 mėn. 4 lt., 3 mėn. 2 lt. ir 1 mėn. 1 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai. Skelbimų kaina pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė „Karys“. Telef.: per Vyr. Štabą 56 nr.

Leidžia Vyr. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius.

Redaktorius mjr. Balčiūnas.

Akc. „Spindulio“ B-vės spaustuvė, Kaune.

KARYS

LIETUVŲ KARIUOMENĖS SAVAITINIS LAIKRAŠTIS

XII metai

Kaunas, 1930 — VYTAUTO D. — m. rugpiūčio m. 21 d.

Nr. 34 (586)

Kariuomenės pratimai.

Kariuomenė yra mokykla. Kaip kiekviena mokykla, ji rengia jaunimą gyvenimui, ji auklėja ir moko.

Karo mokslas įvairus ir labai sudėtingas. Labai klysta tie, kurie mano, kad karo mokslas remiasi tik kumščio galia, tariant, fiziška jėga. Jis yra visų mokslų santrauka. Jis apima visas gyvenimo sritis, sunaudoja visų kitų mokslų duomenis.

Karo mokslas reikalauja didelio teoriško pasirengimo. Bet teorija be praktikos nieko gera neduoda. Taigi karo mokslas, kaip kiekvienas

pritaikomasis mokslas, remiasi praktikos darbais, pratimais. Pav., blogas tas karys, kuris gerai moka šaudymo teoriją, bet blogai šaudo.

Kariuomenė yra tokia organizacija, kurioje kiekvienas karys yra glaudžiai susijęs su visais kitais nariais. Nepakanka, kad atskiras karys mokėtų gerai savo pareigas atlikti. Svarbu, kad visi kariai suderintų savo veiksmus, t. y., mokėtų sutartinai veikti.

Taigi karių pratimai prasideda atskiro žmogaus, o baigiasi visos

kariuomenės veiksmis. Todėl kariuomenė turi viršininkus, kurie vienas kito priklauso, ir toji priklausomybė išeina iš vieno aukščiausio viršininko.

Kariuomenės tikslas — karo metu ginti savo kraštą, kovoti dėl jo ir, esant reikalui, atiduoti savo gyvybę. Todėl visi kariai turi būti pasiruošę atlikti savo uždavinį. Ir taikos metu kariuomenė dirba, moko, rengiasi karui. Kiekvienas karys supažindinamas su pareigomis, kurias teks atlikti karo metu.

Respublikos Prezidentas Varėnos poligone šaudymo metu.

Kai išmokomi atskiri kariai ir atskiri kariuomenės vienetai, dalys, tai daromi bendri pratimai, manevrai. Taip daroma visose valstybėse, ir manevrams duodama didelės reikšmės. Štai, pav., laikraščiai praneša, kad šio mėn. 4 — 10 d. Prancūzijoje įvyko dideli manevrai, kuriuose dalyvavo apie 150.000 žm. Tai didžiausi po didžiojo karo mā-

kuopos. Pajvairinimui buvo duota truputis pėstininkų.

Visos kariuomenės dalys kalbamą dieną anksti rytą susirinko prie Geidukonių kaimo ir gavo tam tikrą uždavinį: būtent, „priešas“ turėjo užėmęs aukštumas 158 ir 138 į vakarus nuo Bobriškio kaimo. Reikėjo jį išvyti iš kalbamos vietos ir nustumti Varėnos link. 7 val. pra-

galiau kai kulkosvaidininkai užėmė aukštumą už geležinkelio, tai artilerija pradėjo šaudyti „priešo“ apkasus, esančius poligone.

Prazvimbia keletas sviedinių. Iš sekimo punkto telefonu perduodamos tam tikros tik artilerininkams suprantamos komandos. Pasigirsta „Gerai!“ Tai reiškia, kad įsišaudymas baigtas, patrankos jau gerai nustatytos, sviediniai kliudo taikinius. Mūsų artilerininkai žino, kad valstybei brangiai kainuoja sviediniai. Todėl jų veltui neleidžia.

Kariuomenės inspektorius pulkininkas Urbonas paaiškina susirinkusiems sekimo punkte šio šaudymo uždavinį ir reikšmę.

Po trumpos pertraukos prasideda tikras patrankų, gaubicų ir sunkiųjų kulkosvaidžių koncertas. Šaudo visos baterijos ir visi kulkosvaidžiai. Zvimdami visokiais balsais lekia įvairūs sviediniai. Vieni jų sprogsa ore, ir švino lietūs krinta ant taikinio. Kiti sprogsa ant žemės, ir dideli žemės ir dūmų stulpai iškyla į padanges. Tuo tarpu traška daugybė sunkiųjų kulkosvaidžių. Kulkos tik veria toli pamiškėje pastatytus taikinius.

Po keleto minučių didžiulis plotas virsta duobėtu sviedinių suknaisiotu lauku. Taikiniai, vaizduojanti priešą, skylėti. Visur pilna skeveldrų. Matyti, kad mirties angelas praskrido.

Mūsų artilerija Varėnos smiltynuose.

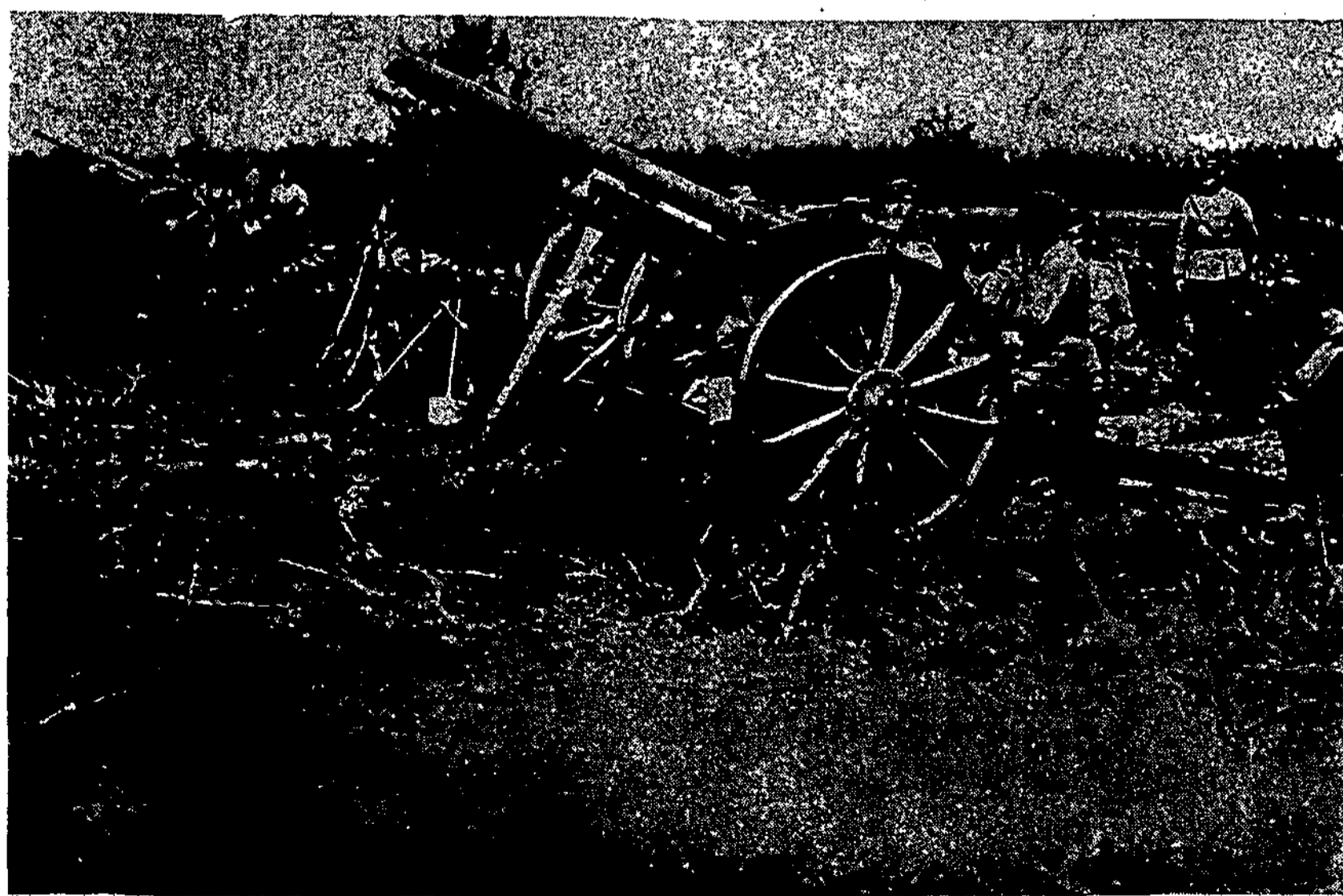
nevrai. Vokiečių kariuomenė taip pat daro didelius manevrus Prūsijoje. Neatsilieka ir mažesnės valstybės. Pav., Suomija surengė visų ginklų rūšių manevrus, kuriuose dalyvavo ir šauliai. Į manevrus buvo atvykusi iš Paryžiaus prancūzų karo misija su žinomu didžiojo karo karžygiu generolu Samonu priešaky.

Žinoma, mūsų kariuomenė negali padaryti tokių didelių manevrų kaip kitos valstybės. Tačiau vis dėlto kasmet daromi tam tikri bendri šaudymo pratimai ir manevrai. Šaudymo pratimai daromi Varėnos poligone, o manevrai įvairiose Lietuvos vietose.

Kaip kasmet, taip ir šiais metais Varėnos poligone nuo rugpiūčio mėn. pradžios prasidėjo šaudymai. Čia suvažiavo visų dalių kulkosvaidžių kuopos ir visos artilerijos dalys. Ta proga daromi šaudymai, surišti su tam tikrais uždaviniais.

Šio mėn. 14 d. Varėnos poligone kaip tik ir įvyko tokie labai įdomūs pratimai. Dalyvavo divizijos sudėties artilerija ir kulkosvaidžių

sidėjo puolimas. Žinoma, priešas tuoju buvo nugalėtas ir kuo greičiausia smuko ant kitų aukštumų už Mareinavos dvaro. Bet ir čia jis

Artilerijos šaudymas Varėnos poligone.

ilgai neišlaikė. Mūsų artilerija pradėjo jų apkasus šaudyti, o narsieji kulkosvaidžiai tokią baimę jam įvarė, kad jis kažin kur pasitraukė. Pa-

Vadinasi, „priešas“ nugalėtas, vadinamas artilerijos paruošimas sėkmingai atliktas. Artilerija ir kulkosvaidžiai nutyla. Bet mūsų nar-

sieji pėstininkai pirmyn nebesiveržia, o tuojau renkasi į krūvą. Baterijos taip pat apleidžia savo pozicijas ir lėkte lekia per laukus į susirinkimo vietą.

Tuo tarpu mūsų jaunieji karo chemikai demonstruoja dūmų uždangas. Uždegta nedidelė skardinė dėžutė pradeda leisti tokius dūmus, kad jie apdengia visą lauką nepermatomu rūku. Dūmams leisti buvo vartojami ir tam tikri aparatai.

Šaudymo metu padangėse skraidė mūsų lėktuvai. Jie sekė sviedinių kritimą ir apie tai pranešdavo artilerijos sekimo punktui.

Lėktuvai turi radio siųstuvus. Tuo būdu jie tuojau gali tam tikrais ženklais pranešti reikalingas žinias į aerodromą. Iš aerodromo žinios perduodamos radio telefonu į artilerijos sekimo punktą. Sekimo punktas kalbasi su lėktuvais tam tikromis baltomis ir raudonomis marškomis, ženklais.

Šiuose pratimuose dalyvavo pats Respublikos Prezidentas A. Smetona, krašto apsaugos ministeris pulk. Giedraitis, vyr. štabo viršininkas gen. Kubiliūnas, gen. štabo valdybos viršininkas gen. št. pulk. Gerulaitis, visų karo apygardų viršininkai, vyriausiojo štabo aukštesnieji karininkai, dalių vadai, daug karininkų, Alytaus apskrities viršininkas ir policijos vadas ir spaudos atstovai — „Lietuvos Aido“ redaktorius V. Gustainis, „Trimito“ redaktoriaus padėjėjas Obelevičius ir „Mūsų Rytojaus“ redaktorius A. Bružas.

Pasibaigus šaudymo pratimams, visos kariuomenės dalys susirinko į vieną vietą ir išsirikiavo paradiui. Respublikos Prezidentas, pasveikinęs kiekvieną dalį atskirai ir padėkojęs visiems už trūšą, priėmė parada. Nor tą dieną nuo pat ryto smarkiai lijo, ir visi kariai buvo perlėti, pavargę ir gerokai išalkę, tačiau to jų veiduose nesimatė. Pradžioje lygiomis gretomis pėstininkai, pravažiavo kulkosvaidžių vežimai, prajėjo kulkosvaidžių eskadronai ir

ilgai slinko artilerijos voros. Ir bežiūrint laukas ištuštėjo. Visos dalys grįžo į savo stovyklas.

Respublikos Prezidentas ir kariuomenės vadovybė nuvyko į artilerijos stovyklą, kuri yra gražiame pušyne prie Ilgalio ežero. Čia aukštieji svečiai, apžiūrėję artilerijos dalių stovyklas, buvo pakviesti į 2 artilerijos pulką pietauti. Valgykla, žinoma, įrengta čia pat pušyne ir apdengta brezentais. Pietų metu grojo 2 art. pulko orkestras.

Po pietų aukštieji svečiai nuvyko į pėstininkų ir aviacijos stovyklas, kurios yra Bobriškio miške. Čia vėl juos sutiko su orkestru ir vaišėmis.

Iš čia Respublikos Prezidentas, kariuomenės vadovybė ir svečiai išvyko į Kauną.

tvarka. Beveik visos dalys turi radio imtuvus.

Ypač gražiai susitvarkęs 2 artilerijos pulkas. Čia aikštelės papuoštos įvairiausiais paveikslais ir obalsiais, padarytais iš velėnų, akmenukų ir šermukšnių uogų.

Prie stovyklų matyti daug vietinių gyventojų ir net žydėlių. Jie atneša parduoti įvairių maisto produktų. Artilerijos stovykloje prekybai yra paskirta tam tikra vieta, pažymėta iškaba „Dzūkų turgus“.

Stovyklų apylinkė labai graži. Gražūs smėlio kalneliai, apaugę retomis pušelėmis, ir ežerai sudaro žavingą reginį. Tačiau žemė bloga. Žmonės gyvena gana varginiai ir laukia kariuomenės atvykimo, nes tada gali iš karių šį bei tą pelnyti.

Varėnos poligone — sekimo punkte.

Lankant stovyklas, tenka pastebėti ypatingai įdomų stovyklų sutvarkymą. Nepaprastai gražiai ir tvarkingai sustatytos palapinės. Kiekvienos dalies rajonas vis savotiškai papuoštas. Padaryti tabeliai, aikštelės, gražiomis eilėmis nusodinti kadugiai, padaryti iš šakų suoleliai. Visur pavyzdinga švara ir

Susisiekimas čia būtų labai patogus. Plentas geras. Tačiau kai kur taisomi tiltai ir todėl tenka išsukti iš plento ir klampoti po purvynus. Tatai, žinoma, trukdo judėjimą. To galima būtų labai lengvai išvengti, jei tiltų remontą pasistengtų atlikti dar prieš kariuomenės atvykimą.

Sudedamas tiltas tankams.

Nors sakoma, kad tankas visur gali eiti su pėstininkais, bet yra daug kliūčių, kurių tankas jokiū būdu negali pereiti, nors pėstininkams jos beveik nesudaro reikšmės. Tokios tankams nepereinamos, kliūtys yra gilūs grioviai ir 1—1 ½ mtr. gilumo upeliai. Tokioms kliūtims nugalėti, Anglijoje padirbo tam tikrą sudedamą tiltą. Tiltas turi 32 metrus ilgumo ir gali pakelti 35 tonų tanko svorį. Sudedamasis tiltas išardytam stovy vežamas prie griovio bei upelio. Karo lauke tilto uždėjimas ar nuėmimas atliekamas po paties tanko ugnies priedanga.

Rusija. Ginklavimo pakeitimas.

Raudonosios kariuomenės pėstininkų batalionai ligi šiol buvo ginkluoti 20 sunkiųjų ir 9 lengv. kulkosvaidžiais (bei automat. šautuvais). Dabar batalionuose bus po 12 sunkiųjų ir 18 lengvųjų kulkosvaidžių. Batalionuose suformuotos kulkosvaidžių kuopos (vadinamos „ugnies kuopos“). Šių kuopų numeracija atskira. Karo vadovybė numato komplektuoti kulkosvaidžių kuopas kareiviais miestiečiais, ir parinkti į jas nemažiau 90% raštingų.

Manevrai.

— Naujiena, Simai! Už savaitės mūs išleistuvės, — tariu to pat kurso kariūnui. Mes jau diena po dienos laukėm, kada galutinai pasieksim savo užsibrėžtą tikslą — baigti karo mokyklą. Dėl įvairių priežasčių išleistuvės buvo nukeltos, todėl nenuostabu, kad mes, išgirdę žinią, liečiančią mūs pakėlimą į leitenanto laipsnį, džiaugdamiesi dalindavomės su kurso broliais.

— Daugiau šalto kraujo — atrėžė Simas — pirm, negu gausi žvaigždutę, turėsi parodyti, ar sugebėsi ją nešioti.

Žiūrėjau į jį išplėtęs akis ir, turiu prisipažinti, nelabai norėjau suprasti tą Simo juokingą posakį.

— Vienu šimtmečiu atsilikęs nuo

baigiant... ūkio viršininku.

Gražus, nors rudens, rytas. N. pulkas, kuriame buvome mes prikomandiruoti, išsirikiavęs pulko aikštėje. Vyresnio kurso kariūnai buvo paskirti būrių vadais. Siūbuoja pulkas aikštėje, lyg jūros bangos, žadančios išsiveržti toli apsemdamos krantus, ir naikinti visa pakeliui. Bet mes ruošėmės ne tam. Mes ruošėmės plačiuose Lietuvos laukuose bandyti savo proto ir fizinės jėgas, bėgiodami — manevruodami, kad kovos trimitui sugaudus, mes mokėtume ir būtume pasiruošę pabėgioti ten, kur Gediminas sapną sapnavo, kur geležinis vilkas staugė.

Dar keliolika mėnesių, ir pulkas

nejauku tarp keliolikos jaunų kareivėlių. Bet visų veidai be tamsių minčių, pilni energijos ir drąsos. Padėkoję išėjom. Buvau pamiršęs žemėlapi. Sugrįžau pasiimti. Senutė klausinėjo „ant ko einam“ ir kur. Ji manė, kad mes į kautynes žygiuojam. Aš trumpai juokaudamas pasakiau, kad mes tik šiaip sau pasivaikščioti einam, kad jokio karo nėra.

— Mūs Pranukas, išeidamas iš namų, taip juokavo ir sakė, kad pasimankštinti eina. Bet kai išėjo, tai jau negrįžo...

Nenorėjau būti priežastimi senutės skaudžių pergyvenimų, nes kiek supratau, tai jos Pranukas, matyt, žuvo nepriklausomybės kare. Atsisveikinęs ir senutės palaimintas išėjau.

Po mažojo poilsio vėl siūbuoja pulkas išsitiesęs keliu. Saulė mus neapvylė: nesigailėjo savo spindulių mūs dulkėtiems, prakaituotiems veidams. Troškulys, tas nenumaldomas slibinas, nuolat ir be galo kankina.

Nemuno paviršius, lyg stiklas, lygus. Pakrantės nusėtos milijonais smėlio grūdelių ir tamsiai apaugę karklų krūmais, sutraukė daugelį mūsų. Vėsinam kūną vėsiose Nemuno gelmėse. Šalimais iš kalno trykšta tyrus šaltinio vanduo. Raminam savo troškulį. Amžinai neliptum iš vandens ir, rodos, visą gyvenimą jame plaukiotum ir darytum „mirties kilpas“.

— Po šimts... Pasuku galvą — Simas!

— Tai ar ne apie mėlynas akutes svajoji — šaiposi jis, o jo lūpų kraštai bemaž ausų nesiekia.

Silpnas stuktelėjimas man per petį sugražino iš gražių Nemuno pakrančių į dulkėtą kelią ir troškulio karaliją.

Dar porą pusvalandžių, ir ruošiamės didžiajam poilsui. Abipus kelio, gardžiai kvepiančių ir pavėsį teikiančių, eglėlių ir pušų miškas. Kažkur netoliese upelis teka. Lauko virtuvės, iškilmingai pro pakeltus kaminus, leidžia dūmus ir skleidžia gardų kvapą baigiamos virti sriubos. O samanų kupsteliai, po pavėsingomis eglėmis, primena, kad šiandien kojos jau daug darbo yra atlikę. Metam šarvuotę nuo pečių, šautuvus lygiuojam gubose ir tuoj ieškom priemonių nuraminti

Nė vanduo raitininkų nesulaiko.

gyvenimo — juokėsi Simas. Kaip tik tuo laiku, kuriam tu tikiesi sulaukti išleistuvių, rengiami kariuomenės manevrai. Kariūnai, kaip būsimieji viršininkai, taip pat turės dalyvauti. Ir, rodos, tik už savaitės gausim grįžti į kazematus. O kur pasiruošimas paradui?

— Še, Simuk, penkis — ištiesiau jam savo ranką, — pasistenksim būti vienoj kuopoj ir aš tau įrodyčiau savo sugebėjimą nešioti žvaigždutes.

Aš buvau pagautas bendro visų kurso kariūnų ūpo, kurie juokavo prisiminę įvairius nuotykius iš neseniai pasibaigusių mokyklos suroštų manevrų; ir įvertinę kiekvieno gabumus, paskyrė ir užimamas vietas būsimuose manevruose. Skirstyta, pradedant, būrio vadu ir

žygiuoja — artėja pro Rokus, Podrožėlę Prienu link, kur mes turėsime „susiremti su priešu“. Saulė jau iš anksto nieko gera nežadėjo mums žygiuojantiems, apart savo kaitrių spindulių. Prakaitas bėga per nudegusius veidus, o šarvuotė jau pradėjo visomis savo jėgomis mygti žemyn. Šautuvas, ir tas, rodos, pamėgęs matematiką pakėlė savo svorį į kūbą. Bet kareiviai nelūsta: šypsantieji dantys baltuoja, akys pasiryžimą reiškia. Kažkas dar dainelę patsai sau traukia — mat, žygio tvarka.

— Dieve mano! vėl bus kraujo praliejimas — užjaučiamai kalba žilagalvė senelė. Paduok jiems vandens, Maryte.

Marytė, dar jauna sodžiaus mergelė, paraudo mus pamačius, mat,

troškulį ir atgaivinti jėgas. Ne-kantresni, išsitraukę, mažinam sa-vo buterbrodų išteklių.

Bet pora trumpų minučių ir vaizdas pasikeičia: šarvuotė su di-džiausiu skubumu lipa į savo vie-tą, ištikimas Enfield'as paduoda ranką, ir skubam visi — bėgam miš-ku į jo pakraštį. Lig šiol negalė-jau suprasti, kas privertė mus nu-traukti tik pradėtą didįjį poilsį, katilėlius vėl segti prie kuprinių ir, beveik, bėgte į kuopos vado nu-matyta vietą.

— Tamsta užimsi gynimosi po-ziciją: vienkiemis imamai, upelis išimamai — įsakė kuopos vadas, trumpai paaškinęs padėtį, kad avangardas jau pradėjo kautynes su priešū (mes žygiavom vyr. pa-jėgų sudėtyje) ir pagal bataliono vado įsakymą mūs kuopai duotas uždavinys organizuoti gynimąsi.

— Manevrai, vyrai, duoda mums mažą supratimą apie kautynes — aiškina kuopos vadas savo kariams. — Pavargę sustojom pailsėti — pavalgyti, bet įsakymas ir viską nutraukę turim skubėti, kur virši-

ninko įsakyta. — Klausio kuopos vyrai, o jų nudegę veidai surim-tėja.

— Čia truputį kitaip, negu pas mamą — juokdamasis prasitarė linksmas būrininkas susimąščiu-siam Kaziui.

Dar ilgai mes grūdinomės žy-giuodami tai pro žydinčius laukus, samanotas bakūžes, tai pro nykstan-čius griuvėsius — žaliuojančius miškus.

Mūs kuopa pagaliau ir gavo už-davinį. Su 2 būriu organizavau gyn-imą kairiame kuopos sparne. Priešui mus pulti buvo vieta tu-rinti daug teigiamų pusių — turė-jo daug nelygumų.

Iš už kupstų pasirodo baltos ulonų kepurės ir vėl pranyksta — tai priešas grioviais bei šiaip pri-sidengdamas vietos nelygumais daro perbėgimus. Kol kas dar pės-čiųjų kavaleristų nevaišinam — per tolima distancija. Davus ko-mandą, „Brno“ pradeda „juoktis“ manevriniais šoviniais. Ulonai gru-pėmis stati perbėga vis artyn. Jau priešas visai arti ir drąsus, gal dėl

to, kad kulkosvaidis klega tik juo-kais.

— Po velnių — pramurmėjau — gi jie man pagrobs kulkosvaidį, — nes vienam skyriui ypatingai karš-ta buvo. — Žaibu perbėgo mintis, kad Simas kvatos — juoksis, kada išgirs, kad „praganiau“ kulkosvai-dį. Aiškinimams nebus vietos: fak-tas liks faktu.

— Jūs jau tris kartus mirę — suriko „priešui“ tarpininkas, kaip iš dangaus nukritęs. „Priešas“ bu-vo išvestas iš rikiuotės, o aš širdy triumfavau, kad nebaisu bus pasi-rodyti draugams, nes iš kautynių išėjau nugalėtoju.

— Gaila, kad ne vaizdavau prie-šą, — parėjęs namo juokėsi Simas, — o tai būtum pavaidinęs belaisvio rolę.

— Jei ne atvirksčiai — nusikva-tojau.

Tuoju nusiprausę ir apsilikę išėginiais rūbais, traukėm su Si-mu į miestą.

Kas kad visą dieną žygiavę!?

J. T-nas.

Iš Birštono kurorto įspūdžių.

Birštonas viena iš gražesniųjų vietų Lietuvoje. Gražus Birštono parkas, kuriuo ir Kauno publika didžiulius, jeigu tokį turėtų Kaune. Gražiai sutvarkytos alėjos, o jų yra kele-tas. Visur patogūs suolai poilsiui bei pasigėrėjimui gamtos grožiu ir pasiklausymui gražios 9 p. p. orkestro muzikos, kuri čia kasdieną linksmina publiką. Visur puikios gėlių klombos; mineraliniai šaltiniai gražiai aptverti, sutvarkyti, gražus fon-tanas, mušantis vandenį lig medžių viršūnių. Už Nemuno sausas, gražus pušynas, kurį apriečia upė, sudarydama kilpą. Į pušyną vasarotojams lengvai galima patekti laiveliu, persi-kėlus į kitą Nemuno pusę už 15 cent. Bet yra nemaža ir trū-kumų, pav., gražus Vytauto kalnas yra toks pat, kaip pati gamta jį papuošė, o žmogaus ranka nei patogumo, nei meno atžvilgiu nieko nėra padariusi. Nėra jokių laiptelių užlipti, o viršus usnimis apaugęs. Trūksta teniso ir kriketo aikščių: tam vietos yra, tik reikia įrengti. Truputį keistoka, kad iš privačių vasarotojų daugiausia gydomi žydai. Argi tik jie moka sveikata branginti? Čia yra, vadinamoji, karo sanato-rinė stotis, kur siunčiami gydytis karininkai ir matyti keli puskarininkiai. Ant Nemuno kranto karo sanatorija išnuo-mota graži dviejų aukštų vila. Man rodos, kad geresnės vie-tos parinkti negalima. Sanatorijos viršininkas gyd. maj. Kiz-lauskas karininkus skirsto į kambarius pagal laipsnį; tik val-gykla bendra. Maitina gerai restoraniška sistema, tik orkes-tras retai ateina pagriežti pietų metu. Ryta keliamės pagal skambutį 5,30 val. Kas su puodukais ar buteliukais, arba šiaudeliais skuba prie šaltinių, mineralinio vandens gerti ir i tynes. Po tynių, pailsėjęs, einame pusryčiauti, 13 val. pietūs, 17 val. priešvakaris, o 20 val. vakarienė. Po vakarienės vienį skaito, kiti eina pasivaikščioti. 22 val. visi eina gulti ir tuo dienos programa baigta. Mėgėjams yra proga ir pasilinks-minti. Sekmadieniais ir ketvirtadieniais čia kurhauzo salėje rengiami šokiai, kartais koncertai ir t. t. Nors Birštono na-mai gero įspūdžio nesudaro, bet sveikata pataisyti čia tikrai galima. Žmonės, čia pagyvenę, pasijunta staiga gyvesni, energingesni. Teigiamai, matyt, veikia, tynės ir mineraliniai šaltiniai. Rugpiučio 8 d. visi karo sanatorijos karininkai, su san. virš. gyd. maj. Kizlausku priešaky, palydėjo iki autobuso pataisiusi sveikata ir grįžtantį į savo pulką 1 pėst. pulko va-dą pulk. leit. Reklaitį, o kitą dieną taip pat iškilmingai išleido išvykstantį ats. generolą Bulotą. Jam išvykstant iš sanato-

rijos rūmų, sanat. šeimininkė su gyd. maj. Kizlausku įteikė gė-lių buketa su žaliomis rūtomis, čia pat iš sanatorijos darželių priskintomis. Generolas Bulota buvo labai dėkingas. Visi karininkai generolą palydėjo iki autobuso. Generolas Bulota, atsiveikindamas, palinkėjo kiekvienam prisisemti daug svei-katos. Taip pat iš eilės palydėsime prie valstybės darbo ir kitus čia ilsinčius.

Kurorto svečiai, reikšdami savo nuomonę apie kurortą, rado daugybę trūkumų iš kurorto administracijos pusės: šva-ros atžvilgiu parke, apie šaltinius, tvarkos atžvilgiu, būtent orkestrui griežiant ir vasarotojams vaikščiojant po parką, asenizacijos bosas važinėja parko alėjomis. Be to, tvarkos nieks neprižiūri nei parke, nei prie šaltinių ir t. t. t. Visa tai dėl kurorto administracijos apsileidimo. V. I. Š-nis.

Karo sanatorinė stotis Birštone.

Nedrausmingumas pražudo kareivį.

(Viršilos Gendručio pasakojimas).

— Sėskit, vyrai! — prabilo viršila, — šiandien taip pat šį tą jums papasakosiu.

Iš lėto visi susėdo, apsupę viršilą iš visų pusių.

— Šiandien jums papasakosiu ką reiškia drausmė kariuomenėj, ypač fronte. Iš jūs kai kurių man netyčia teko nugirsti šnekant, girdi, kam reikalinga toki griežta drausmė, ypač gyvenimo smulkmenuose. Tai nesąmonė ir nereikalingas viršininkų kapryzas parodyti savo galią. Klystate, vyručiai, taip galvodami. Tiesa, kai kuriuose smulkmenuose toji drausmė, rodos, nebūtų reikalinga, bet gyvenimas parodo, kad viskas pareina tik nuo smulkmenų, pasak jūsų, nereikalingų dalykų. Pavyzdžiui, visi pripažįstate, kad dabartiniais laikais mokėti rašyti yra būtinas reikalas. Bet kaip jūs pradėsite mokytis rašyti. Pirmučiausia rašote įvairius, rodos, jūsų gyvenime nereikalingus ir betikslius ženklelius, kad tuo įpratintumėte savo ranką rašymo darbui. Paskui prieinate prie rimtesnių dalykų: raidžių, žodžių ir sakinių rašymo. Po visų šitų pratimų jau jūs mokate rašyti ir džiaugiatės savo pastangomis, nes jau esate raštingi. Tas pats ir su drausmės auklėjimu. Norint kareivio sąmonėj giliai įskiepyti drausmės supratimą ir priprantinti drausmingu būti, tenka pradėti nuo smulkmenų ir visą karo tarnybos laiką palaikyti jas kareivių tarpe. Kareivis visą laiką griežtos drausmės galioj taip išsidirba ir atpranta nuo kenksmingo palaidaus gyvenimo ir tiek susigyvena su drausme iš kurios pareina klusnumas, tvarka, punktualumas, žvalumas, drąsa ir kitos geros ypatybės, kad iš jo pasidaro visai kitas žmogus, kuriuo galima visur pasitikėti. Kiekvienas mokslas, kiekvienas auklėjimas pradedamas tik smulkmenomis, kurios auklėjajam visad atrodo nereikalingomis, tik jo varginimas.

1919 — 1920 m. man teko gerai patirti, ką reiškia drausmė kautynėse. Nedrausmingas karys yra niekam netikęs, jis greičiau pats pražūna ir kitus pražudo, yra bailesnis ir netoks sumanus. Be to, juo pasitikėt negalima. Pasakysiu keletą pavyzdžių. 1919 m. rugpiūčio 30 d. vakarą bolševikai ties Griva sumušė mūsų batalioną. Mūsų kuopa buvo visiškai išsklaidyta. Išbėgome ir iš Kalkūnų dvaro. Sutemus didesnioji kuopos dalis susirinkome griovy prie kelio prieš Kalkūnų dvarą. Kas yra dvare — nieko nežinome, bet visi spėjome, kad bolševikai. Pas visus buvo nusistatymas, jeigu tik ką pamatysimė iš Kalkūnų išeinant, tai apšaudysime ir trauksimės, nes gintis jėgų nebeturime. Bet iš pradžių reikia iširti. Pasiunčia mane su 4 kareiviais dvarą išžvalgyti. Įeiname į parką. Tamsu, nors į akį durk. Sustojome po krūmais ir klausomės. Girdėtis tylus šnekėjimas. Vadinas, yra kariuomenės, bet kokios — nugirsti negalima. Iš mūs žvalgų, užmiršę drausmę ir šventą kario pareigą, du pabėga. Parbėgę prie kuopos praneša, kad Kalkūnuose bolševikai, ir mes tris ėjome ir, tur būt, nuėjome į nelaisvę. Kuopoj pasidarė neramu, bet vis dėlto pasiliko mūsų laukti. O mes tuo tarpu apėjome iš kito šono ir pastebėjome mūsų 1 pėst. pulką, kuris iš šono puolė priešą, jį atmušė ir užėmė mūsų paliktąsias pozicijas. Grįžome gerų žinių nešini. Įsivaizduokit, kas būtų atsitikę, jeigu mes visi,

užmiršę drausmę, būtumėm pasielgę kaip tiedu. Pasirodžius 1 pėst. pulko kariams, mūsiškiai juos būtų palaikę bolševikais ir apšaudę. Žinoma, jų tarpe būtų buvę nukautų ir sužeistų. Jie, pajutę mūsų šūvius, gal būtų mus palaikę bolševikais, kurie juos apsupo. Taip pat būtų šūviais atsilyginę ir mums aukų padarę. O tuo tarpu pajutę bolševikai gal būtų pasi-naudoję tuo nesusipratimu ir pradėję pulti. Štai, vyrai, kokių nuostolių gali padaryti nedrausmingi kareiviai. Tokių atsitikimų didžiojo karo metu rusų kariuomenėj buvo daug. Vieną tokių pats mačiau. 1915 m. gegužės mėn. prie Dubysos, Kurtuvėnų miškuose, rusai traukėsi. Dar pasiliko nepasitraukęs vienas batalionas. Pasiūsti iširti rusų žvalgai, nenujoję iki vietos, grįžo ir pranešė, kad nė vieno ruso užpakaly nebėra. Grįžtantį batalioną patys rusai, manydami, kad vokiečiai, pradėjo apšaudyti. Tie, manydami, kad vokiečiai juos apsupo, pradėjo karžygiškai gintis. Kol paaikėjo, iš abiejų pusių buvo daugybė nukautų ir sužeistų. O vis tai atskirų kareivių nedrausmingumo vaisiai.

1919 m. liepos mėn. mūsų kuopos būrį, stovintį trečiame kaime (jau pamiršau pavadinimą) puolė priešas. Būrys pastebėjo, kad tik pusvalandžiui užteks šovinių. Telefonu pareikalavo prisiūsti. Tuoju vienam kareiviui buvo įsakyta pakinkyti arklį ir po 20 minučių būti vietoj su šoviniais. Šis galvotrūkiškas išlėkė. Bet pakely, pravažiudamas pro kaimą, užsimanė pieno išgerti. Užmiršęs drausmės reikalavimą, išlipo, įėjo į trobą, išgėrė pieno ir radęs jauną gražią mergelę dar keletą minučių pajuokavo. Kai su šoviniais nuvažiavo į apkasus, tai sutiko saviškių būrį jau besitraukiantį ir besinešant keletą savo sužeistų. Laiku nesulaukę šovinių nebegalėjo priešintis ir su nuostoliais turėjo trauktis. Kas čia buvo kaltas? Ogi tas nedrausmingas kareivis.

Bet tie nedrausmingieji kareiviai ir patys nereikalingai pražūna. Mano būry buvo Vincas Kavaliauskas. Visur šis pasižymėdavo nedrausmingumu ir tuo pat neklusnumu. 1919 m. gavome šompolinių granatų. Buvo paaikinta kaip reikia jomis veikti. Kai kurie susidomėjo, ar galima jomis šaudyti iš kulkosvaidžio. Buvo atsakyta, kad negalima. Rugpiūčio mėn., mums esant už Zarasų apkasuose, jis, susiradęs dar vieną sau draugą smalsuolį ir nematant viršininkams, sumanė šauti šompolinę granatą iš kulkosvaidžio. Įdėjo ir šovė. Ką gi, kulkosvaidžio veikimas kitoks, negu šautuvo. Kulkosvaidis granatos neišmetė ir ji čia pat sprogo, užmušdama abu smalsuolius ir apgadindama kulkosvaidį. Už nedrausmingumą ir neklusnumą gyvybe užsimokėjo.

Panašių pavyzdžių galime tūkstančiais pririnkti, bet užteks. Todėl dabar suprantama, kam tokį griežta drausmė yra reikalinga kariuomenėj, kam reikalaujamas toks didelis klusnumas. O visa tai pasiekama tik atidžiu ir griežtu lavinimu, pratinimu ir reikalavimu. Tik gerai įdiegta kary drausmė ir klusnumo jausmas jį išugdo atsidadavusiu garbingoms tėvynės gynimo pareigoms ir tuo padaro jį karžygiu.

Nedrausmingas padaras karžygiu nebūna.

Baigęs kalbėti viršila atsikėlė ir, palinkėjęs saldaus miego, tvirtu žingsniu išėjo pro duris. Btks.

Drąsus žygis.

Ne vienas, tur būt, gerai prisimena 1920 m. kovas su lenkais ir jų partizanus. Tuo metu šiek tiek atsirado įvairių sulenkėjusių, arba, jei nesulenkėjusių, tai žemos doros žmonių, pasižymėjusių įvairiais plėšikavimais bei kitais nedorais darbais. Idėjiniai pasiaukojusių buvo gana maža dalis.

Jie reguliarije kariuomenėje netarnavo ir jos vengė, nes ten gal mažiau būtų galėję plėsti. Jie turėdavo progų trukdyti mūsų kariuomenės žygiams. Jiems padėdavo ir kai kurie sulenkėję gyventojai. Užėjus mūsų kariams pas tokius kelio pasiklausti, dažnai negaudavo teigiamo atsakymo, arba visai kita linkme, nuo kurios reikėjo saugotis.

Bet mūsų šaliai, ypač tuo metu didesnę kariuomenės dalį sudarę savanoriai, mokėdavo gerai skirti gerą nuo blogo, todėl buvo neprigaunami ir žinojo ką darą.

Tuo metu N kuopai teko užimti barą. Minima kuopa buvo geriausia ir drąsiausia pulke.

Buvo rudens laikas. Saulė vis mažiau ir mažiau šildė. Tuo tarpu kautynių nebuvo ir atrodo, lyg fronte būtų ramu. Kartais pasirodydavo žvalgų bei partizanų susirėmimai, kurie greitai baigdavosi vienos ar kitos pusės laimėjimu.

Liūdnas ruduo labai įgriso savanoriams. Norėjo rasti kokių nors įvairumų bei pramogų. Visi sėdėjo apkasuose ir laukė, kada reikės pradėti lenkus pulti, arba nors eiti žvalgybon, nes tai būdavo geriausios „pramogos“.

Dažnai tekdavo išgirsti:

— Nusibodo jau apkasuose gulėti. Kad nors greičiau kautynės būtų... — pasakodavo senesni savanoriai. — Išpležytumėm lenkus ir galėtumėm sau ramiai Vilniuje sėdėti, tuomet tai tikras poilsis būtų, o dabar... žiūrėk ir žiema užeis.

Laikas greitai bėgo. Tuo tarpu apie kautynes dar nieko nesigirdėjo. Pasakodavo, kad esą Santarvė užgynusi lietuviams lenkus pulti. Girdi, kažkokios sutartys daromos... Nieko negalėjom sužinoti.

Netoli kaimo, kur stovėjo ši kuopa, buvo vienkietis, kuriame, iš nepatikrintų šaltinių teko sužinoti, esą du broliai ir tėvas lenkų partizanai. Reikia tų žinių teisingumą ištirti. Bet kaip ištirti?...

Kuopos vadas šį darbą pavedė pirmo būrio būrininkui Kaziui Narsučiu.

Jau pati pavardė sako, kad jis buvo geležinių nervų žmogus, tarnavęs rusų kariuomenėje; matęs šalto ir šilto, dalyvavęs didžiojo karo kautynėse Galicijoje, kur už pasižymėjimus buvo apdovanotas rusų ordonais ir pakeltas į puskarininkio laipsnį. Jis buvo gana drąsus. Bet svarbiausia, tai puikiai mokėjo lenkų kalbą, žinojo jų būdą bei įpročius. Be to, dar pažino lenkų kariuomenę, jų vyriausybę ir kariškus laipsnius.

Narsutis pranešė kuopos vadui, kad jis porai dienų pasišalinsias iš kuopos. Jei per porą dienų negrįšias, tai būsiąs žuvęs, ar taip kas nors blogo su juo nutikę.

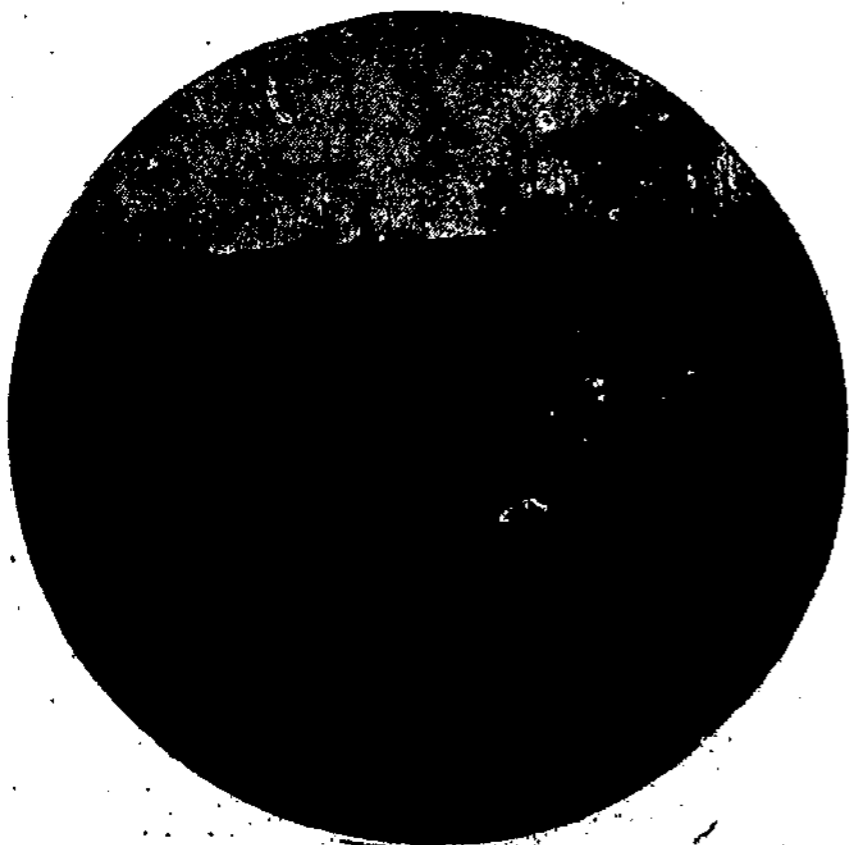
Persirengęs civiliais rūbais, Narsutis, atsiveikinęs su draugais, vakare išėjo į lenkų pusę.

Tamsios rudens naktys padėjo Narsučio sumanymams. Iki kaimo, kur stovėjo pirmoji lenkų sargyba, buvo ne per toli apie 3-4 klm. Pamažu, apsižvalgydamas, o esant reikalui ir šliaužte šliauždamas, vargais negalais pasiekė kaimą. Su savim turėjo pasiėmęs tik revolverį ir porą granatų — kiaušinėlių; daugiau jokių ginklų neturėjo.

Priėjęs prie kaimo, pamatė sargybinių. Pasilenkęs prišliaužė prie tvoros ir pasislėpė. Gyventojai beveik visi buvo sumigę. Kaime buvo tamsu. Tik iš dviejų namų buvo matyti maži žiburėliai, bet jie kitame kaimo gale.

Narsutis, pasislėpęs už tvoros, pasiėmė revolverį į rankas ir laukė progos pulti sargybinių. Dar nespėjęs viso plano gerai apgalvoti, pamatė grįžtantį sargybinių. Nebuvo laiko laukti. Jis šoko iš užpakalio ir smarkiai smogė galvon revolverio rankena. Lenkų sargybinis nespėjo nė riktelti, ir kaip rugių pėdas krito žemėn. Prišokęs prie jo ir nurengęs viršutinius drabužius, pats jais apsirengė ir nuėjo į antrą kaimo galą.

Priėjęs prie namų, kur buvo matyti žiburys, per langą pamatė lenkų karininką, sėdintį prie stalo ir kažką dirbanti. Nieko nelaukęs, apsižiūrėjęs aplinkui ir įsitikinęs, kad niekas neseka, įėjo į vidų. Pabeldęs į duris, gavęs teigiamą atsakymą, įėjo. Karininkas, sėdėjęs už stalo, pakėlė galvą ir pasižiūrėjo į jį. Narsutis, atidavęs lenkišką pagarbą, paprašė leidimo kreiptis. Karininkas, manydamas, kad tai lenkų kareivis, leido. Narsutis atraportavo, kad, girdi, už-

Apkasuose (1919 m.).

Paimti nelaisvę lenkai (1920 m.).

muštas jo sargybos viršininkas ir kiti sargybiniai, tik jis vienas likęs ir atėjęs pranešti apie šį „įvykį“...

Karininkas, dar šio to paklausinėjęs, atsistojo ir apsirengęs išėjo su Narsučiu į „įvykio“ vietą. Nespėjo jie nueiti nuo namų ir poros žingsnių, kaip Narsutis griebė į savo rankas lenkų karininką.

Apsidirbęs su lenku, paėmė jo kepurę, mundurą ir milinę, ir leidosi, kiek gali, bėgti į tą pusę, iš kur buvo atėjęs.

Rytą, puikiai apsidirbęs su pirmąja lenkų sargyba, užėjo į vienkiemį, kurio paslaptį jam reikėjo iširti.

Įėjęs į vidų, pamatė du augaluotus vyrus ir senį, sėdinčius užstalėj ir valgančius pusryčius. Pasisveikinęs su jais, buvo maloniai šeimininko pakviestas už stalo valgyti. Pusryčių metu jam išpasakojo daug įvairių slaptų, liečiančių lietuvių kariuomenę, klausimų bei jos padėtį (mat, jis buvo prisistatydinęs, kad tuo tikslu buvo siųstas pas juos), apie ką, esą, jiems pavyko susekti lietuvių pusėje.

Žinodamas su kuo turi reikalą, Narsutis buvo atsargus. Jis neprasitarė ir apie tai, kad žinąs šias apylinkes ir vietas, kur jų nurodomos kariuomenės dalys stovi. Nors, iš tikrųjų, Narsutis labai gerai žinojo visas vietas, ypač tą vienkiemį, kur dabar pusryčiauja, bet šių vyriškių nebuvo matęs. Jis gerai

suprato, kad kalbasi su lenkų šnipais ir kad daugiau nėra reikalo čia „viešėti“. Viską sužinojęs iš jų ir dar kai ką paplepėjęs, paprašė jų, kad jį nuvestų, bent iš tolo, parodyti tą vietą, kur yra pirmoji lietuvių sargyba. Mielai sutiko abu vyriškiai, matyt, broliai, ir aplinkiniais keliais privedė prie netoli esančios lietuvių sargybos.

Pamatęs, kad jau yra netoli savo kuopos, išėmęs revolverį, sušuko „rankas aukštyn“! Lenkai persigandę ir pamatę, kad yra apgauti, buvo priversti, pakėlę rankas, eiti kur Narsučio buvo įsakyta.

Narsutis, priėjęs pirmąją savo kuopos sargybą, linksmi pakėlęs kepurę pradėjo mosikuoti ir šaukti savo kareivius, kurie tuojuo pažino savo būrininką.

Narsutis, nuvykęs pas kuopos vadą, papasakojo visus savo nuotykius. Už drąsų žygį kuopos vadas atitinkamai jį pagyrė ir apie jo nuopelnus parašė pulko vadui, kad apdovanotų jį Vyties Kryžiumi.

Vėliau buvo suimtas ir lenkų partizanų tėvas, kuris, kaip ir sūnūs, karo lauko teismo sprendimu už šnipinėjimą lenkų naudai buvo tinkamai nubausti ir palaidoti į vieną kapą, ant kurio šiandien nė jokios atminimui lentelės bei kryželio nėra pastatyta, tik spogso užaugę keli karklų krūmeliai ir tarp jų vasarą gražiai žaliuojąs dilgynių keras...

Vikrutis.

Feljetonas.

Pakula manevruose.

Manevrai nieko sau dalykas — kiekvienam kariui jie patinka, užtat visi tik laukia progos, kad atsidurtų „kovos lauke“. Visai patinka per tas „kovas“... Žiūrėk — kits gulas net į lovą... Kitas tik sprandą kasinėjas — mat — užpūtė jį „lauko vėjas“. Geriausias dalykas būt lietuviu: ar tu sužeistas, ar tu „žuvęs“, bet jau garbinga — už tėvynę, o tavo žygį draugai mini. Blogesnis dalykas būti „priešu“ — brol, sveiko kailio neišneši: lietuvis priešą kaip paglosto — jau „kovos lauke“ nebus to...

Dabar kalbėsiu apie karį, kuris daugely manevrų buvo dalyvavęs, visur tvirčiausiai frontą laikė — iš fronto grįždavo vis sveikas. Draugai jį gerbė, vadas gyrė, kad Pakula drąsiausias vyras. Kad daug tėvynė iš jo tikisi, jei kiltų karas. Kad tokių vyrų reikalinga, kuris priešui smūgių duot netingi (prieš tokį dreba priešų dešimt), toksai tėvynei garbę neša. Bet rimti vyrai nesijuokit, jei Pakulą ištikis kokią nelaimę, jei kartais jis neteks drąsos ir baimės šmėklai pasiduos.

Saulė iš miško išsiriti — kareivių kuopa paupy jau į dvi eiles sustatyta greitai manevrus pradės.

— Šitie lietuviai, anie „lenkai“. Tegu vieni puola — kiti ginasi. Lietuviai! — žinot, kas jums tenka!... liepė jiems pradėti vadas. Lietuviai puola; „lenkai“ ginasi, bet lenko drąsa užkulniuos: mat, jis kovodamas pats nežino — laimės ar priešui pasiduos... Lietuvis niekad taip nemano, Jei stos į kovą: tai „žus ar laimės!“ Mat mūsų privalumas senas — niekad nebūti be vilties. Užtat lietuviai „lenkus“ spaudžia ir veja vis toliau, toliau!... Tie junta savo dalia graudžią, kad puolimas greit nesibaigs. Viens meta ginklą — kelia rankas, kitas į griovį puola — purve tyliai sau susirangęs džiaugiasi, suradęs guolį.

Trečias tik skuba slėptis krūmuose, kaip nuo šviesos pelėda. Kitas griuvo ten, kur pastūmė — negyvą jau nuduoda.

O Pakula, drąsiausias vyras, kuris iki šiol dar laikėsi, mato, kad jau visai riestoka. Nors ginklo iš rankos leisti dar nenori, bet į paupį jau bėga, į aukštą medį įsikorė ir išbalęs, tartum sniegas, dreba. Nežino Pakula, kas tokio jam pasidarė: jį išgąstis tik krato. Jis „lenkas“!... o tas kariaut nemoka — prie vylių tik pripratęs!... Taip jam medij dalyką svarstant, atbėgo viens lietuvis ir savo „priešą“ čia suradęs — tuoj prikėlė iš svajonių. Pašoko Pakula — suklupo. Sausa šaka nulūžo. Iškosė tik prikandęs lūpą:

— Sudiev, dabar drauguži!... Ir kaip akmuo į dugną krito — ilgai jo nesimatė, tiktai išlindęs durtuvas nelaimės vietą rodė.

Draugai, ištraukę jį ant kranto, ilgai paklodėj supo, o jis, išspiovēs vandenį, — be žodžio varstė lūpas. Tat matot, vyrai, ne pyragu tas Pakulai kvėpėjo: jo stambų kūną karštis degino, savaitę išgulėjo.

Dabar jis sveikas jau vėl ir naujam „žygiui“ ruošiasi. Kai būna gerai nusiteikęs, tai sako: — nebus tos „košės“!... Sako — nebūsiąs daugiau „lenku“. Juk tik vieno vardo užtenka, kad taptum bailus.

Iš kareivio Juozo Pluošto dienoraščio nupasakojo
Jonas Sėmena.

Vandens laikrodis.

Senovėj, kol dar nebuvo išrasta laikrodžių, laikas buvo matuojamas vandens (ar smėlio) tekėjimu iš vieno indo į kitą. Dar ir dabar toks vandens laikrodis tebėra naudojamas Kantone (Kinijoje). Šis laikrodis XIV amž. yra įmūrytas į vieno namo sieną. Jis susideda iš keturių didelių vario indų, pastatytų vienas ant kito. Vanduo, įpiltas į viršutinį indą, laša į žemiau stovintį antrąjį, iš šio į trečiąjį ir tt. Vandeniui nutekėti iš pirmojo į ketvirtąjį reikia lygiai 12-os valandų. Apatiniame inde yra plūdis, kuri nuolat kildama aukštyn, parodo ant metalinės lentos valandas. Tam tikromis valandomis laikrodžio prižiūrėtojas užrašinėja valandas ant įmūrytos sienoje lentos.

Varėnos poligonas.

Kaip praėjusiais metais, taip ir šiais mūsų kariuomenės kulkosvaidininkai ir artilerija atvyko Varėnos poligonan atlikti šaudymus. Smiltynai ir neapgyventi plotai leidžia tai sėkmingai atlikti. Šiomet visi atvykusieji šaudymui gyvena atvirame ore, palapinėse: artilerija prie Ilgelio ež., kulkosvaidininkai miškely už Bobriškių km. netoli plento Alytus — Varėna. Netoli šios stovyklos yra ir aerodromas.

Kas matė stovyklos vietą prieš savaitę, dabar jos nebepažintų. Aplink nameliai, lyg kokio didelio dykumų karavano sustojus poilsiui. Visi jie vienos formos, aukščio.

Tiesios gatvės, kvartalai. Kiekvieno pulko kulkosvaidininkai savo „Kareivinių mieste“ turi net gatvių pavadinimus: pav. 9 p. p. turi savo Vytauto prosp., ulonai — Juozapavičiaus g-vė, gusarai — Ukmergės pl., nes ir jų stovykla eina pakalnėn, kaip Ukm. pl. O vyteniečiai savo rajoną, lyg rūmus, atvėrė kadugių žalitvore.

Artileristas sekimo punkte su dvišakiu žiūronu.

Pirmomis po atvykimo dienomis malonu buvo žiūrėti, kaip ejo gatvių matavimo darbai, „namų“ statyba. Taip pat pravesta ir kanalizacija, kad esant dideliame lietui nebūtų potviniio.

Dabar šis automatiško ginklo karių miestas jau sutvarkytas, gatvių kampuose stovi sargybiniai. Skirtumas, pav. su Laisv. al., tas, kad nesigirdi automobilių ir k. p. švilpimų, vakarais nešviečia elektra. Bet už tai naktimis mėnulis žaidžia pušų šakų šešėliais ir kas vakaras „Marija, Marija...“ ir himno akordai toli, toli plaukia...

VIII. 4. stovyklą vizitavo Varėnos poligono viršininkas pulk. Urbonas (kariuom. inspekt.) ir kulkosv. šaud. vadovas pulk. Vitkauskas. Tam tikslui prieš stovyklą buvo išrikiuoti visi kulkosvaidininkai, vėliau buvo pro viršininkus praeita iškilmingu maršu, apžiūrėta pati stovykla.

VIII. 5 d. prasidėjo tikras darbas — šaudymas, kuris truks visą rugpiučio mėnesį.

Nei apsnūdimo, nei nuovargio nematyti. Vienoms dalims šaudant, kitos stovykloj daro užsiėmimus, mokomi žmonės statutu, pasirošama šaudymui.

Vakarais griežia orkestras, radio (1 p. p., 2 p. p., 4 p. p. ir 8 p. p.), armoškos.

Stovykloj visad gyva ir linksma.

Mora.

Kulkosvaidininkų stovykla. Rugpiučio mėn. pirmoji diena. Saulutei tik ką patekėjus prasidėjo didelis judėjimas Alytaus stotyje. Tai kariuomenės dalių kulkosvaidininkai suvažiavę ir pabudę iš saldaus kelionės miego rengiasi žygiui į Varėnos poligoną. Papyrusčiavę, susitvarkę rinktinėmis ir orkestro garsų lydimi 6 val. išžygiavo plentu Alytus — Varėna. Dauguma kareivių pirmą kartą atvyko į šį Lietuvos kampelį, į dzūkų kraštą. Iš jų kalbų, klausinėjimų matai, kad tas kraštas, žmonių gyvenimas, gražios kalnuotos vietos juos domina, o kurie jau kelintą kartą čia atvyksta, tai jiems su noru pasakoja.

Kalbos, linksmos dainos, orkestro garsai, geras ūpas lengvino žygi ir nepastebėjome, kaip pasiekėme Daugus. Graži vieta, bet ją dar labiau puošia Daugų ežeras, apjuosiantis miestelį iš trijų pusių. Tokioj vietoj rinktinės sustojo didžiajam poilsiui.

Iki Daugų kraštas atrodo metaip jau skurdžiai. Laukuose rugiai, matyt, buvę vidutiniai, vasariniai javai taip pat. Už Daugų jau gyvenamų vietų, laukų vaizdas keičiasi, o ypač arčiau Varėnos. Laukuose jau matai vis daugiau ir daugiau griukų ir lubinų, o žieminių ir vasarinių javų mažiau, bet ir tie patys menki. Vietos žmonės pasakoja, kad, palyginus su kitais metais, šie metai irgi neblogi.

Lapuotų miškų beveik nėra. Pamatai juos tik prie upelių arba slėnyse. Daugiausia pušynai. Varėnos link pušynai virsta į pušynėlį, į nuskurdusias pušeles, smėlio kalnus ir pagaliau Lietuvos Sacharą.

Tą pačią dieną 16 val. pirmoji rinktinė, vadovaujama maj. Butkevičiaus, pasiekė savo stovėjimo vietą. Apie 18 val. atvyko trečioji rinktinė, vadovaujama maj. Makulavičiaus.

Stovyklai vieta visiems kulkosvaidininkams parinkta labai graži ir patogė. Retas sausas pušynėlis, čia pat upelis Oranka — tai tikras kurortas mūsų kareivėliams, išlindusiems iš kareivinių į gryną orą.

Diena pasitaikė ūkanota. Pavakarėj pradėjo lynoti, todėl metę savo šarvuotę skubėjo statyti palapines. Saulei leidžiantis, jos paskutiniai spinduliai apšvietė jau pastatytas palapines. Apleistas pušynėlis virto gyvenama vieta, išgirdo retai girdimas dainas, muzikos garsus, pajuto apsigyvenusius kai kuriam laikui šeimiminkus.

Nors ir sunkus buvo žygis, bet orkestrui grojant netingėjo vyrai iš po žygio savo sustingusius raumenis palankstyti. Pagaliau viršų paėmė nuovargis ir stovyklą apgaubė tyla. Visi sumigo, tik kartis nuo karto girdėti sargybinių žingsniai.

Išaušo. Vėl judėjimas. 8 val. stovyklą pasiekė ir trečioji rinktinė, vadovaujama pulk. leit. Tumo, kuris paskirtas visos kulkosvaidininkų stovyklos viršininku. Tą pačią dieną stovyklą pasiekė ir kitos rinktinės.

Visą dieną ejo galutinas stovyklos sutvarkymas. Vakare pasigirdo maldos „Marija, Marija“ ir himno garsai. Tai vakarinis patikrinimas. Stovykla nurimo — visi sumigo, tik apsiniaukęs mėnulis iš lenkų pusės pradėjo savo kelionę.

Sekmadienis. Saulė baisiai kepina. Stovyklaujantieji, naudodamiesi proga, vaikšto pusiau nuogi. Jokio nuovargio, visur gyvumas. Išdygo radio stiebai ir netrukus visoje stovykloje pasigirdo pamaldų, muzikos garsai.

Ir taip gyvenimas įėjo į normales vėžes. Sugyvenimas visų kulkosvaidininkų puikiausias.

Vyr. ltn. P-nas.

Artileristams.

Girdėt, šaudo iš patrankų
Taip, kad žemė dreba;
Šūviai eina prieš pusėn,
Dūmai ore kabo.

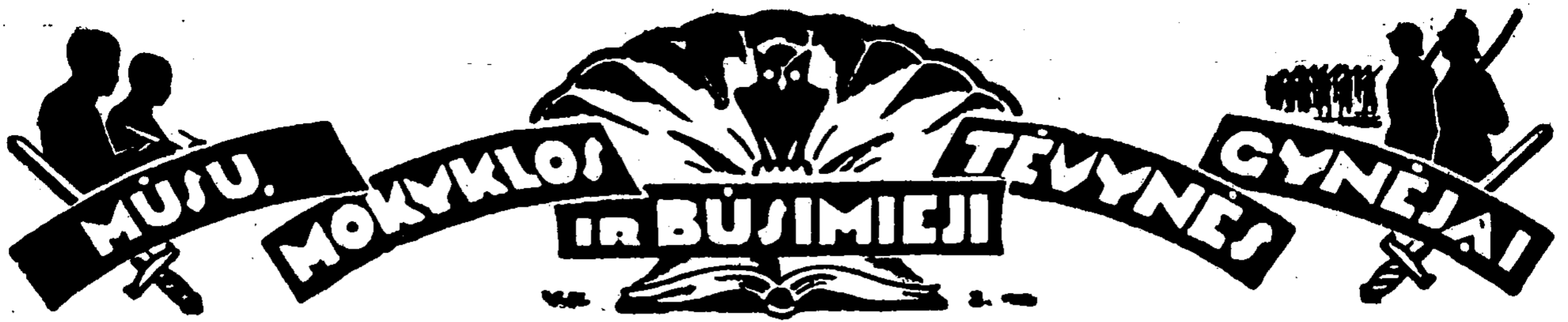
Nuo to priešas piktas bėga
Lauk iš mūs tėvynės
Nes ugnies tos neišlaiko
Jo baisios šimtinės.

Ačiū jums, mūsų narsuoliai,
Už kiekvieną šūvį
Jūs bekaudamies atgavot
Dabartinį būvį.

Kazys Polileika.

Kariuomenėje daugiau, negu kur kitur, reikia žinoti savo pareigas ir teises.

Kareivis neprivalo ir negali būti gyventojams sunkenybė.

Žodis mokytojams.

Kokią reikšmę turi auklėjimas kiekvienam — jau visiems yra žinoma ir aišku. Todėl jau šimtmečius gyvuojančios ir tik ką susikūrusios arba atgavusios nepriklausomybę tautos ir valstybės, nežiūrėdamos įvairiausių saugumo ir nepuolimo paktų bei karo smerkimo konferencijų, vis labiau ir labiau militarizuoja savo kraštus; nuo pat lopšio kūdikius jau moko būti ge-

būsimųjų kartų išauklėjimą, turi pirmoje eilėje patys kuo uoliausiai rūpintis, kad iš jų mokyklų išėję mokiniai ir tai mokyklai ir patiems mokytojams suteiktą garbę, bedirdami tėvynei ir tautai. Mokytojai neprivalo laukti iki kas iš šalies ims juos raginti, bet patys imti iniciatyvą į rankas. Ypatingai tuo privalo susirūpinti pradžios mokyklų mokytojai ir jaunose vaikučių širdyse uždegti negestamą tėvynės meilę.

riems nebrangi mūsų tautos vėliava, nebrangūs garsiosios praeities ir nepriklausomybės kovų didvyriai — mokyklose neturi būti vietos. Mokytojai privalo būti pasišventėliai, atsidavę savo pašaukimui, o ne tie, kurie mokytojo darbą dirba tik dėl to, kad geresnės vietos negavo, ir pasitaikius progai pirmieji palieka mokyklas.

Mokytojų seminarijos turi būti reformuotos. Dėstomos kariško parengimo pamokos, kaipo būsimiems mokytojams, turi būti žymiai praplėstos, kad baigę būtų pilnai parengti kareiviai ir pilnai susipratę auklėtojai. Dabar į mokytojų seminarijas priimami visi, kas tik nori. Turėtų būti priėmimas kitaip sutvarkytas, panašiai kaip kad į karo mokyklą. Lai bus mažesnis skaičius mokytojų, bet mokytojų personalas bus apsaugotas nuo įvairių degeneratorių, kurie ir pačių mokytojų garbę dažnai suteršia ir dar nuodija tautą. Mokytojai juk taip pat vadai, kaip yra vadai kariuomenėje karininkai. Kaip nuo karininkų pasiryžimo, drąsos, pasišventimo ir pasiaukojimo pareina kautynės, taip ir nuo mokytojų pareina laimėjimas kultūrinėje pasaulio arenoje. Kaip vienur, taip ir kitur, esant blogiems vadams, pasekmės visada liūdnos.

Dr. V. Kudirkos pradžios mokyklos Kaune mokinių gimnastika.

rais kareiviais, garsiais savo krašto didvyriais. Nuo pat pirmojo skyriaus mokiniams jau pradedama skiepyti kariškos mintys, kariškos tradicijos, įdiegti jų sielose savo krašto meilę, pasiaukojimą, gerbimą savo tėvynės karžygių. Tenai mokiniai niekad nepasijuoks iš savo vėliavos, iš savo valstybės ženklo, nes jis jiems šventenybė.

Jei senos, didelės ir galingos valstybės taip rūpinasi išauklėti būsimąsias kartas, parengtas karo veiksmams ir paruoštas savo valstybės bei tautos interesų gynimui, tai tuo labiau mūsų jaunai valstybei, kurios sostinė ir tračdalis žemių tebėra prieš rankose, reikalinga labai rimtai tuo rūpintis. Krašto gynimo reikalai kiekvienam lietuviui privalo būti pirmoje vietoje. Mokytojai, kurie atsakingi už

Mokytojai į kariško parengimo pamokas privalo su pasiryžimu, su noru žiūrėti ir nejausti sunkumo, tarytum sunkiausią naštą nešant. Tai yra šventa pareiga tėvynei ir tautai. O tie mokytojai (o tokių taip pat yra), kurie į tai žiūri su panieka, kurie pirmiausia rūpinasi tik kad alga paėmus ir kuo ilgiausiai šiltą vietą išlaikys, o ne tuo, kad išauklėjus gerus tėvynės gynėjus, naudingus valstybei piliečius, turi užleisti vietas tikriems mokytojams ir nesėti jaunose sielose piktžolių, nes ilgi verguvės amžiai pakankamai mūsų tėvynės sūnus nuodijo, darė juos gimtosios žemės priešininkais, kurių dėka daug nekalto kraujo buvo išlieta. Mokytojams, kurie nesirūpina auklėti vaikus patriotais, kurie vaiko- si įvairiausių internacionalų, ku-

Gal kas nors pasakys, kad tai negražus dalykas jaunų vaikučių sielose auginti kariškumą ir juos išauklėti kariais, nes karas tai žiauri ir baisi žmonijos rykštė. Tiesa, karai žiaurūs ir kad nebūtų karų gal ir gerai būtų. Tačiau dar mūsų laikais kalbėti apie karų panaikinimą negalima — tai tuščios svajonės; reikia ruoštis, nes visur aplink žvanga ginklai. Geras karys visada valstybės ir pilietiniame gyvenime tik džiaugsmas. Drausmingumas, punktualumas, greitas vykdymas, klusnumas, pasiaukojimas, pasiryžimas yra kariuomenės pagrindas. O šiaip gyvenime ar tokie dalykai yra peiktini? Ne! klusnaus, punktualaus, teisingo, drausmingo, pasiryžėlio piliečio kiekvienas laukia ir visi myli, nes žino, kad juo galima pasitikėti, kad jo

tartas žodis bus įvykdytas. O tokius naudingus piliečius galima išauklėti tik kariškai pradėdant rengti jaunimą.

Labai sveikintinas dalykas, tai karinės prievolės įstatymo pakeitimas, kur mokytojai jau nebeatleidžiami nuo tarnybos kariuomenėje. Reikia džiaugtis tokiu vyriausybės žygiu. Tebeviešpataujant mūsų tėvynėje dar verguvės liekanoms, daugelis kariuomenės bijojo ir bijo. Ir daugelis, kad išvengtų kariuomenės, vien tik dėl to ir tapo mokytojais. Dabar tokie bailiai nebegalės pasislėpti nuo karo tarnybos, o kurie iki šiam laikui buvo prisidengę mokytojo vardu, bus paimti į kariuomenės eiles ir, galima tikėtis, daugeliui atsivers akys ir džiaugsis patys tokiu įstatymu.

Pilotas.

Kariškojo parengimo mokytojų kursų išleistuvės.

Šio mėn. 12 d. kariškojo parengimo kursai baigė savo veikimą kukliomis, bet gražiomis ir jaukiomis išleistuvėmis. Išleistuvėse dalyvavo švietimo ministeris inž. Šakenis, krašto apsaugos ministerijos atstovas generalinio štabo valdybos viršininkas gen. št. pulk. Gerulaitis, valstybės kontrolės direktorius Mašiotas, švietimo ministerijos aukštesniojo mokslo departamento direktorius Daniliauskas ir referentas Sluoksnaitis, gen. št. pulk. Griganičius, gen. št. pulk. I. Žadeika, Vytauto Didžiojo karininkų kursų viršininkas pulk. inž. Dirmantas, vyr. št. spaudos ir švietimo sk. viršininkas pulk. I. Šarauskas, pulk. I.

Laurinaitis, pulk. I. Steponaitis, majoras inž. Navickis, šaulių sąjungos centro valdybos atstovas inž. Graurokas, „Trimito“ redaktorius A. Marcinkevičius ir kiti. Svečius maloniai sutiko kursų vedėjas majoras gyd. Jurgelionis ir parodė kursų klausytojų patalpas.

13 val. karo mokyklos aikštėje kursų klausytojai, vadovaujant kap. Paurai ir leit. Morkūnui, padarė keletą tankinės, manevrinės ir kautynių rikiuotės pratimų. Visa tatau atliko labai gražiai. Matyti, kad kursų klausytojai per vieną mėnesį įtempto darbo pasiekė to, ką paprasti kareiviai padaro tik per keletą mėnesių. Po šių pratimų kursų klausytojai gražiai praėjo iškilmės maršu ir, padėję kareivinėse šautuvus, susirinko Vytauto Didžiojo karininkų kursų aktų salėje. Čia švietimo ministeris inž. Šakenis

pasakė kalbą pažymėdamas, kad kiekvieno piliečio šventa pareiga ginti savo kraštą, o mokytojo vaidmuo krašto gynime labai svarbus ir reikšmingas. Gen. št. pulk. Gerulaitis, sveikindamas krašto apsaugos ministerio vardu, pareiškė, kad kariams malonu turėti talkininkus mokytojus, kurie jaunimo tarpe skleis krašto gynimo idėjas ir stiprins nepriklausomybės pagrindus. Kursų vedėjas majoras gyd. Jurgelionis, papasakojęs apie kursų darbą, kursų vadovybės ir klausytojų vardu padėkojo krašto apsaugos ir švietimo ministerijoms, kurių rūpesčiu ir lėšomis šie kursai buvo įsteigti. Po to švietimo ministeris inž. Šakenis išdalino kursų baigimo pažymėjimus. Kursus baigė šie mokytojai: 1) Jonas Vaitkevičius, 2) Vincas Borchertas, 3) Arnoldas Frenkelis, 4) Leonas Skunskis, 5) Laimingas Žemgalių - jaunutis, 6) Izidorius Austinas, 7) Juozas Paškauskas, 8) Antanas Genius, 9) Mykolas Koretka, 10) Pranas Janušauskas, 11) Pranas Pupa, 12) Stasys Galbuogis, 13) Vincas Petronis, 14) Adolfas Telksnys, 15) Tomas Gloda, 16) Aleksandras Vaičiulaitis, 17) Povilas Rimaitis, 18) Juozas Obelienius, 19) Alojzas Juodis, 20) Juozas Jankauskas, 21) Jonas Jurgilas, 22) Julius Kišūnas, 23) Benediktas Bučinskis, 24) Pranas Litvinas, 25) Juozas Miškinis, 26) Vincas Liulevičius, 27) Marcelinas Lukoševičius, 28) Pranas Lukoševičius, 29) Petras Galvanauskas, 30) Stasys Balsys, 31) Rapolas Lekavičius, 32) Juozas

Kariškojo parengimo mokytojų kursų klausytojai pirmą atvykimo dieną.

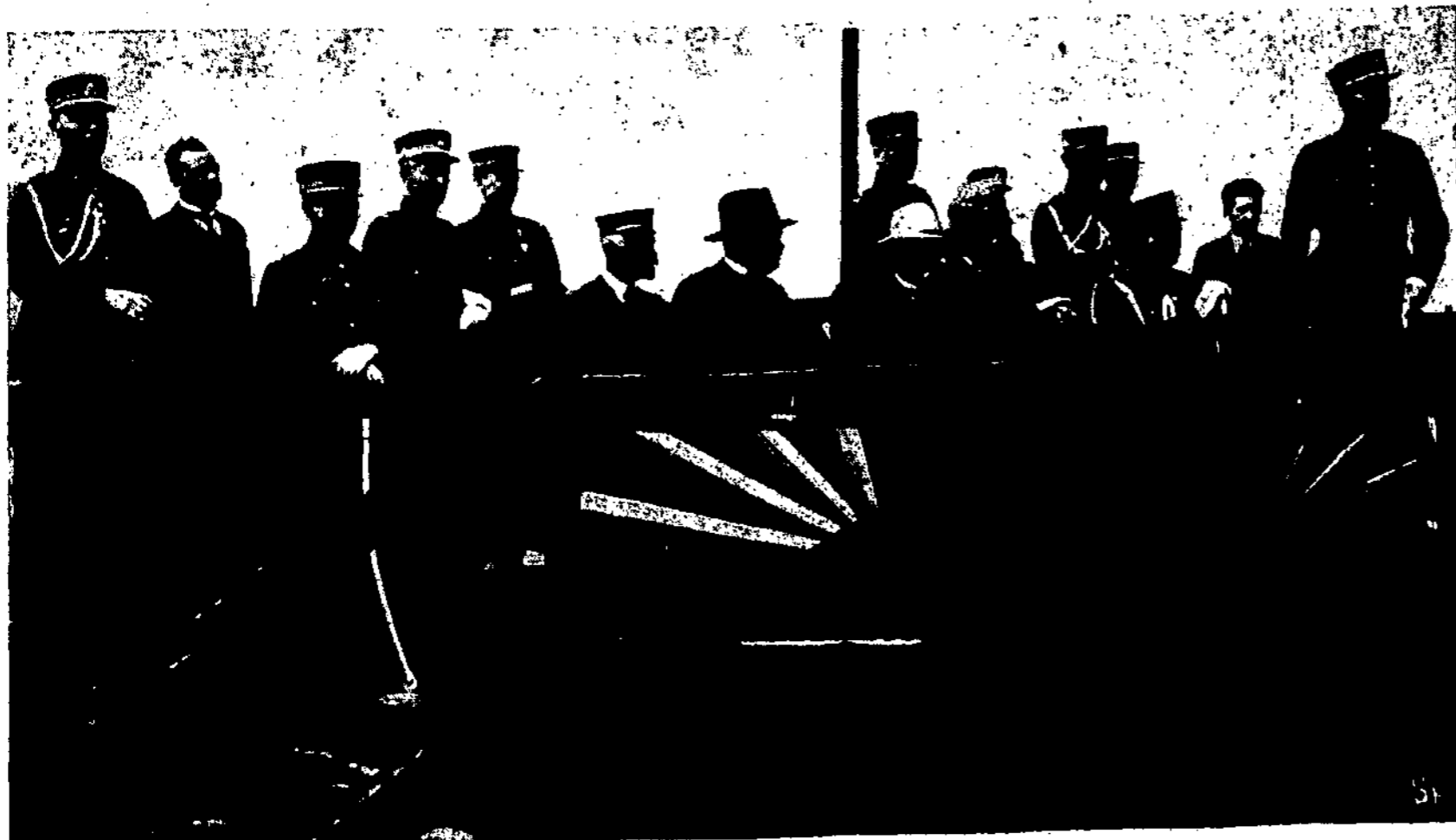

Tie patys klausytojai kursų išleistuvių dieną.

Karlavičius, 33) Kazys Vitkus, 34) Antanas Ankudavičius, 35) Antanas Paukštys, 36) Juozas Eiduke-

fonsas Skorupskas, 69) Antanas Panavas, 70) Juozas Šiaučiūnas, 71) Kostas Eidimtas, 72) Andrius

Sodaitis, 81) Povilas Daukas, 82) Petras Bliumas, 83) Aleksas Grinkas, 84) Balys Nemickas, 85) Simas Babarskas, 86) Kazys Vaišnys, 87) Juozas Baltrukonis, 88) Valentinas Saladžius ir 89) Adomas Vencius.

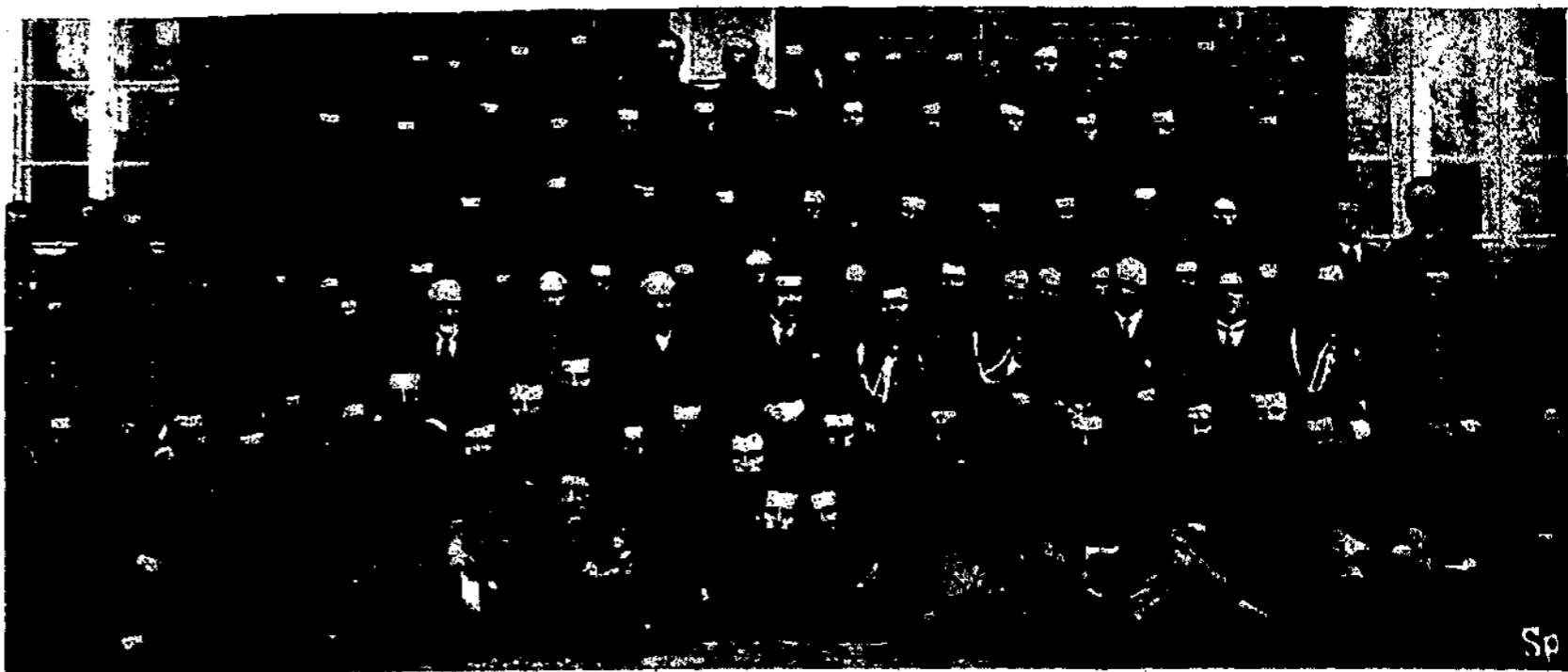

Švietimo ministeris, krašto apsaugos ministerijos atstovai ir kursų vadovybė žiūri kursų klausytojų pratimus.

vičius, 37) Petras Masiliūnas, 38) Bronius Ūsas, 39) Mykolas Čaikauskas, 40) Kazys Paulauskas, 41) Valeras Striūna, 42) Vaclovas Lapinskas, 43) Juozas Ramanauskas, 44) Juozas Miliauskas, 45) Antanas Gulbinskas, 46) Stasys Mockaitis, 47) Jonas Kazlauskas, 48) Petras Baranauskas, 49) Jonas Stočkus, 50) Antanas Grybas, 51) Jonas Rėklys, 52) Vaclovas Reutas, 53) Kazys Siderevičius, 54) Juozas Meškauskas, 55) Pranas Skrobkus, 56) Aleksandras Pėniuta, 57) Bernardas Petkūnas, 58) Adolfas Baumilas, 59) Kazys Vaitulionis, 60) Alfonsas Burneika, 61) Tadas Jogminas, 62) Jonas Šluoksnaitis, 63) Jonas Karitonas, 64) Juozas Paulius, 65) Pranas Mikulionis, 66) Leonardas Kuzmickis, 67) Bronius Stungys, 68) Al-

Burdžius, 73) Jonas Usaitis, 74) Julius Jonytis, 75) Jonas Zurba, 76) Jonas Virbickas, 77) Oskaras Liungas, 78) Jonas Vaškelis, 79) Saliamonas Javičius, 80) Antanas

Pasibaigus aktui, karo mokyklos gimnastikos salėje įvyko bendri pietūs. Čia dar kalbėjo švietimo ministeris, gen. št. pulk. Gerulaitis, majoras gyd. Jurgelionis, šaulių sąjungos centro valdybos narys inž. Graurokas ir mokytojas Vincas Petronis, kuris kursų klausytojų vardu nuoširdžiai padėkojo vyriausybei ir kariuomenės vadovybei už kalbamų kursų suorganizavimą, o lektoriams — už rūpestingumą ir suteiktas žinias. Kai pasibaigė vaišės, kursų klausytojai rankomis išnešė iš salės svečius ir garsiai šaukdami valio juos išlydėjo. Bendrai, per išleistuves jautėsi ypatingai nuoširdi ir jauki nuotaika. Tatai rodė, kad kursų lektoriai ir klausytojai gražiai sugyveno ir su pasiryžimu ir atsidavimu dirbo kilnų darbą, kurio vaisiai, be abejo, sustiprins mūsų nepriklausomybės pagrindus.

Kariškojo parengimo mokytojų kursų klausytojų šių metų laida su savo vadovybe. Vidury švietimo ministeris inž. K. Šakenis.

Daina nugalėjo priešus.

1919 m., mūsų jaunutei kariuomenei kovojant su bolševikais ties Daugpiliu, vieną pavakarę bolševikų patrankos pradėjo griauti, tartum perkūnas, ir kulkosvaidžiai su šautuvais pradėjo taip tarškėti, kad jau, rodos, prisiartino paskutinis Dievo Teismas. Bolševikai manė, kad šiuo jų puolimu lietuvių saujelė bus sutriuškinta ir jie galės skverbtis į Lietuvos gilumą plėsti ramius gyventojus. Bet jų planas neįvyko. Po poros kautynių valandų, pačiam įkaršty, mūsų savanoriai pradėjo dainuoti:

Gražu už tėvynę pavargti, kentėti,
Palaimintas darbas šalies prigimtos!
Laimingas, kurs pradedant aušrai tekėti,
Su broliais į darbą kaip milžinas stos!

Petys gi į petį, na vyrai kas gali
Sustoję į darbą už mylimą šalį,
Prikelsime Lietuvą mūsų!

Dainų garsai užkurtino bolševikų šūvius. Atrodė, kad mūsų savanoriai jų visai nė negirdėjo. Bolševikai, išgirdę mūsų savanorių dainas, sustojo šaudę ir klausėsi. Jiems patiko. Tuo tarpu mūsų savanorių negausingi, bet taiklūs šūviai be paliovos retino bolševikų eiles. Pakako mūsų dviejų savanorių, kurie nematomi prisiartino prie bolševikų apkasų, sviedė po vieną rankinę granatą ir pakėlė bolševikų tarpe paniką (suirutę). Bolševikai pamanė, kad jie esą apsupti, ir pasileido bėgti. Tuo būdu lietuviška daina mūsų savanoriai laimėjo kautynes.

Ats. v. p. J. Ambrozaitis.

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

Grįžo „Kario“ redaktorius.

„Kario“ redaktorius majoras Balčiūnas iš atostogų jau grįžo. Jį pavadavęs kap. Jakštas grįžo prie savo tiesioginių pareigų.

Kpt. Uglianskis laimėjo premiją „cross country“ arklių lenktynėse Viterbo, Italijoje.

Šių metų rugpiūčio mėn. 10 d. Italijoje, Viterbo apylinkėse, įvyko tradicinės arklių lenktynės, suruoštos I-ojo karališkojo Piemontės kavalerijos pulko (I Reggimento di Cavalleria Piemonte Reale). Lenktynėse dalyvavo ir mūsų kavalerijos kapitonas Uglianskis, kuris yra baigęs italų Pinerolo kavalerijos mokyklą ir atlieka praktikos tarnybą (stažą) minėtam pulke. Kpt. Uglianskis laimėjo trečią premiją.

Panašias rungtynes pulkas ruošia kasmet manevrų metu, kurie čia skirstomi į dvi dalis: taktiškąją dalį ir sporto arba parodomąją dalį. Taktikos dalies metu atliekami įvairūs kavalerijos karo veiksmų pratimai, kaip tai: tiltų bei geležinkelio sprogdinimas, telefono linijų karpymas, įvairių kliūčių naikinimas ir t. t. Visa tai parodomose formose atlieka patruliai po penkis žmones, žiūrovų publikai dalyvaujant. Sporto dalyje ruošiamos lenktynės, kuriose dalyvauja italų ir kitų valstybių karininkai, — distancija apie 4000 metrų su kliūtimis.

P. L.

Mūsų lakūnai jau išskrido į Maskvą.

Rugpiūčio 18 d. 9 val. mūsų karo lakūnai išskrido iš Kauno į Maskvą. Išskrido šie asmenys: mjr. Gustaitis, mjr. Peseckas, kpt. Garolis, kpt. Jablonskis, kpt. Špokevičius ir mechanikas Šukys. Skrendančius lakūnus palydėti atvyko į aerodromą vyriausio štabo viršininkas gen. lt. Kubiliūnas, aviacijos viršininkas gen. št. plk. Pundzevičius, Sovietų Rusijos įgaliotas ministeris Lietuvai Petrovskis su savo pasiuntinybės sekretorium, daug aviacijos ir kt. karininkų ir šiaip publikos. Plk. Pundzevičius, paspaudęs lakūnams rankas, palinkėjo laimingos kelionės. Kelionės ilgis nuo Kauno iki Maskvos apie 950 km., todėl kelionei skiriama 5 valandos. Kiekviena mašina pasiima po 900 ltr. benzino, t. y. 9—10 val. lėkimo.

1 pėst. D. L. K. Gedimino pulkas.

Vytauto Didžiojo paveikslas sutikimas. Rugpiūčio mėn. 13 d. visur pasipuošė tautos vėliavomis. Kareivinėse Vytauto paveikslai apsupti gėlėmis. Prie II bataliono didžiuliai vartai apipinti vainikais, iliuminuoti su užrašu „Vytaute Didysis, vesk mus į pavergtą sostinę Vilnių“. Pulko štabas taip pat apsuptas vainikais: vidury Vytauto Didžiojo paveikslas, o iš šonų ažuolo lapų vainikėliai. Apačioje obalsis: „Vytaute! mes su tavimi“. Aplinkui graži tautos spalvomis iliuminacija. Mieste langai ir balkonai išpuošti žalumynais. Išstatyti Vytauto ir Resp. Prezidento A. Smetonos paveikslai. Visur iliuminuota. 20 val. priemiesty, prie pastatytų sutikimo vartų, atėjo l. e. pulko vado p. pulk. leit. Pošiūnas, karininkai, miesto vyriausybė, šauliai, organizacijos ir didžiulė žmonių minia (kokios Ukmergėje nėra buvę). Nuo vartų per visą miestą buvo išstatyta kareivių garbės sargybos. 20 val. 30 min. Vytauto Didžiojo paveikslas atneštas prie sutikimo vartų. Orkestras sugrojo Vytauto giesmę. Miesto burmistras p. Kužma pasakė kalbą. Po kalbos paveikslą paėmė nešti burmistras ir miesto vald. nariai. Iš šonų ėjo pulko garbės sargyba. Vėliau paveikslą nešė pulk. leit. Pošiūnas, pulk. eit. Plentas ir majoras Šlepetyš. Paskiau policijos valdininkai, mokytojų kursai, šauliai ir organizacijų vadai. Prie bažnyčios paveikslą paėmė dvasiškiai ir įnešė į bažnyčią. Po pamokslų ir trumpų pamaldų paveikslą atnešė į miesto sodną, kur buvo parengta Vytautui Didžiajam nakvynė. Čia pirmą kalbą pasakė Ukmergės gimnazijos direktorius p. Ambraziejus. Orkestras sugrojo Tautos himną. Po to kalbėjo pulk. leit. Pošiūnas. Jo kalba buvo labai jausminga. Orkestros sugrojo „Mes be Vilniaus nenurimsim“. Vėliau kalbėjo organizacijų vadai ir visuomenės veikėjai. Ukmergės šaulių choras padainavo ke-

letą tautiškų dainelių ir 23 val. 15 min. Tautos himnu iškilmės pasibaigė.

Prie Vytauto paveikslas per naktį stovėjo pulko mokomos kuopos garbės sargyba; sargybiniai turėjo per pečius tautiškus kaspinus.

Rugpiūčio mėn. 14 d. 7 val. 30 min. susirinko dalyviai palydėti Vytautą Didįjį. Pulkas išsirikiavo špaleriais iki užmiesčio. Čia buvo vartai su užrašu „Vytaute, laimink mūsų žygį į sostinę Vilnių“. Atsisveikinimo kalbą pasakė miesto burmistras. Orkestras sugrojo Vytauto giesmę. 8 val. paveikslą išnešė į Pašilį. Iki Pašilio, be palydovų, ėjo ir pulko orkestras. Pašily paveikslą sutiko ten stovintis III batalionas ir vietos žmonės. Iš ten paveikslą išnešė į Pabaiską. Šios iškilmės paliko visiems amžiną atminimą. Kur Vytauto paveikslas ėjo, ten visas kelias buvo barstomas gėlėmis ir nušvieštas fakelais.

V. J. J.

Liktinių puskarininkių valdyba. Po remonto, klūbe atsiradus didesnei patalpai, klūbo valdybos pirmininko kpt. Lapinsko rūpesčiu nuo liepos mėn. 1 d. veikia gan gražiai ir rūpestingai sutvarkyta valgykla (anksčiau buvusi tik štabo raštininkų). Valgyklai įsigyta 60 komplektų indų. Maistas geras ir nebrangu — mėnesiui 65 litai. Pulko liktiniai ir laisvai samdomi tarnautojai yra labai patenkinti, nes anksčiau reikėjo maitintis pas privačius žmones ir mokėti brangiau.

Tik ne visi pulko liktiniai gali tuo pasinaudoti, pav., III bataliono, kurie yra nuo Vilkmėrgės 4 km. Atvyksta tik kai kada papietauti.

Gaisras Vilkmėrgėje. Rugpiūčio mėn. 9 d. 11 val. staiga užsidegė už Šventosios upės Timinsko pirtis. Gaisrą pastebėję pulko ugniagesiai, kurie tuo metu buvo užsiėmimuose — laukuose, greit susirinko prie mašinos ir leit. Ramanausko vedami atvyko į gaisro vietą. Atvykus pulko ugniagesiams, ugnis buvo persimetusi į kitus dvejus namus. Komanda greit stvėrėsi energingai dirbti ir jų dėka iš užsidegusių dviejų namų vienas tuoj buvo užgesintas. Kito gelbėjimas buvo sunkesnis, nes ugnis buvo apėmusi visą namo stogą. Bet ir čia komanda parodė ištvėrmę. Vyr. pusk. P. Aldukas su keliais pulko ugniagesiais užlipo ant degančio stogo ir gavę miesto ugniagesių švirksštą (kuris tą dieną labai gerai veikė) greit ugnį aptrūškino. Nudėgė tik stogas, lubų dalis, o visos sienos liko ugnies nepalietos. Pulko ir miesto ugniagesiai dirbo drauge su trimis mašinomis (2 motorinės miesto ir viena rankinė pulko).

Prie gaisro buvo atvykę pulko vadas, ūkio viršininkas ir keletas pulko karininkų. Turtai apsaugoti ir ugniagesiams padėti buvo atsiūsta 1 kuopa. Gesinimo metu buvo lengvai sužeisti du ugniagesiai: vienas pulko ir kitas miesto, bet darbe liko iki galo. Šiame gaisre pulko ugniagesiai parodė gražų pavyzdį visiems. Tarp piliečių buvo girdėtis kalbos: jei ne pulkas, tai šių dviejų namų būtų mažai buvę, jų dėka likome išgelbėti. Pavojus buvo nemažas, nes aplinkiniai namų stogai daugiausia šiaudiniai.

V. J. J.

2 pėst. D. L. K. Algirdo pulkas.

Aspirantai. Jau senai — liepos 9 d. — sulaukė algirdėnai svečių — kariūnų — aspirantų. Nors minėtų svečių nerdaugiausia sulaukėm, bet jie savo atvykimu įnešė į pulką savotiško gyvenimo.

Prieš juos, būdavo, dainuoja kareiviai pasivaikščiavimo metu, bet tos dainos būdavo tokios nudėvėtos, tokiu prislėgtu tonu skambančios, kad žmogus dažnai pamanydavai; gražu, kai dainuoja, bet dar gražiau, kai nustoja“. Dabar gi aspirantai išmokė gražių naujų, patriotiškų dainelių, kurių yra ko pasiklausyti.

Taip pat prie aspirantų daug sparčiau eina jaunų kareivių statutų mokymas, o ypač švietimo darbas.

Sportas. Energingai dirba algirdėnai sporto srityje. Sporto mėgėjų yra per 40 asmenų. Vadovauja sportininkams toj šakoj gerai nusimanas ir atsidavęs tam darbu vyr. leit. Strikas. Sportuojame kas dieną; tris kartus per savaitę ei-

nam į karo mokyklos stadioną ir tris dienas sportuojam savo rajone.

Ypatingų sporto „žvaigždžių“ nesiranda, bet, apskritai, sporto rezultatai gana geri.

Al—as P. K—as.

2 ulonų L. D. K. Birutės pulkas.

Rugpiūčio 1 d. grįžo paskutiniai eskadronai iš ganyklų. Pailsėję žmonės ir arkliai vėl pradės įtemptai dirbti. Ulonai sako, kad užteks saulės vonių, „dačiai“ baigėsi. Net mūsų jėjimų aikštė „pasitaisius“. Prieš išjosiąnt buvo išbalęs smėlis, dabar žalia vėja.

Rugpiūčio 2 d. s. kulkosv. eskadronas išvyko į Varėnos poligoną drauge su kitomis kariuomenės dalimis šaudymui. Šaudymo metu pulko rajonas pagyvėja, nes čia kaip ir paskutinė kariuomenės bazė aprūpinanti visa kuo kariuomenės dalis esančias poligone.

VIII. 2. pulke lankėsi Amerikos Jungt. Valst. karo atstovas Pabalčio valstybėms. Žiūrėjo ulonų jėjimą, kirtimą, kliūčių nugalėjimą ir kt. Šiuo vizitu atstovas buvo labai patenkintas. Karininkų ramovėj papietavęs grįžo į Kauną, žadėdamas, progai pasitaikius, dar kartą atvykti pas mus.

Mora.

9 pėst. L. K. Vytenio pulko kareivių biblioteka.

Biblioteka yra patalpinta gan ankšto kambarėly, bet gražiai sutvarkyta. Vos koją įkelsi, tuojau pamatysi parašą „Kas skaito, rašo — duonos neprašo“. Taip pat pamatysi gražiuose rėmuose po stiklais įžymių veikėjų — rašytojų paveikslus. O ypatingai knygu sutvarkymą. Knygos, pagal eilės numerio, raidės bei skyriaus sudėtos gražiose spintose ir kiekvieną knygą, paėmus katalogą, galima greit surasti.

Kareivių biblioteka turi 3838 knygu. Be knygu turi dar kelis šimtus įvairių mokslo vadovėlių ir metinių įvairių laikraščių komplektų.

9 p. L. K. Vyteno pulko kareivių biblioteka.

Pulkas gauna šiuos laikraščius: „Lietuvos Aidas“ — 32 egzempl., „Lietuvos Žinių“ — 1 egzempl., „Ryto“ — 1 egz., „Kario“ — 100 egz., „Trimito“ — 30 egz., „Mūsų Rytoriaus“ — 20 egz., „Tautiško kelio“ — 20 egz., „Noviny“ — 3 egz., „Šaltinio“ — 1 egz., „Pavasario“ — 2 egz., „Ūkininkų Patarėjo“ — 10 egz., „Sargybos“ — 1 egz., žurnalų: „Naujo žodžio“ — 1 egz., „Kardo“ — 1 egz., „Mūsų Žinyno“ — 1 egz., „Švietimo darbo“ — 1 egz., ir „Židinio“ — 1 egz.

Laikraščius pulkui skirsto švietimo vadovas. Knygos iš bibliotekos duodamos paprastomis dienomis, nuo 12,30 val. iki 14 val. ir nuo 15 iki 17,30 val., šventadieniais nuo 19 iki 20 val.

Duodant knygos įrašomos į tam tikrą registracijos knygą, kurioj ėmėjas, gavęs knygas, pasirašo; gražinus išbraukia.

Knygos duodamos proporcingai, vienam asmeniui nedaugiau 2—3 knygu, atsižvelgiant į knygos teksto ilgumą, ir ne ilgesniam laikui kai 3—4 dienoms. Kareiviai knygas skaito didžiausiu noru ir atsidėjimu, ypatingai nuotykių romanus. Knygu per mėnesį išduodama skaityti per 1000 egz. 250—300 skaitytojų.

Pulko biblioteka yra tikras kareivių dvasios penas. Kariuomenėn atvyksta daugelis tokių, kuris jokio rašto nepaskaito, bet iš kariuomenės išvykdamas savarankiškai ir laišką parašo ir retas išvyksta, kuris nebūtų skaitęs knygu ir išmokęs skaityti ir rašyti, nors atvykdamas į kariuomenę nemokėjo.

9 pėst. L. K. Vytenio pulko karių krautuvė.

Pulko karių krautuvė keletas metų atgal buvo kiek menkoka, bet laikui bėgant vis augo ir šiais metais yra išaugusi į didžiulę pramonę.

Pulko karių krautuvėje anksčiau nebuvo reikiamų šeimyniškam gyvenimui maisto produktų, k. t. duonos, miltų, įvairių kruopų, sviesto, lašinių ir t. t. Žodžiu, kas tik šeimyniškam gyvenimui yra reikalinga. Šiandien turime visko.

Liktinių puskarininkių ir karininkų šeimos anksčiau turėjo šių prekių ieškoti už pulko ribų, nors buvo nepatogu ir neparanku. Svarbiausia, kad tokiose, kaip už pulko ribų krautuvėse, dažniausiai būna nešvariai užlaikomos prekės.

Pulko vyriausybė, arba nuo ko tai priklausė, ėmėsi priemonių papildyti karių krautuvę pageidaujamomis maisto prekėmis ir pardavinėja daug pigesne kaina. Be to, liktiniams puskarininkiams prekės duodamos bargan.

Taip pat yra gaminama arbata. Už arbatos stiklą imama 5 centai.

Todėl visi vyteniečiai džiaugiasi, kad viską galima gauti savo krautuvėje ir kad nereikia ieškoti už pulko ribų ir kas ruduo ir pavasaris braidyti purvyną. *Senas kareivis.*

Kirpykla. Kitame krautuvės gale yra įrengta pulko karininkų ir kareivių kirpykla. Kirpykloje tvarkinga, švaru ir jauku. Kirpėju imamas tikras specialistas, kuris už savo darbą yra atsakingas. Kaina kareiviams: plaukų kirpimas 30 centų, o skutimas tik 20 ct., iš viso 50 centų. Pulko kareiviai visi ir visuomet švarūs ir neapsileidę.

Sanit. pusk. M. Grinius.

Aviacijos puskarininkiai išpuošė savo ramovę.

1929 m. pavasarį ramovės v-ba buvo nutarusi išpuošti ramovę. Bet dėl lėšų stokos ir kitų priežasčių nutarimo tuoj negalėjo įvykdyti. Dauguma puskarininkių manė, kad nutarimas liks vien popery. Tačiau apsiriko. Žodis stojosi kūnu.

Iš valgykloj susidariusios ekonomijos ir pusk. nario mokesčio lėšų nupirkti ramovės papuošimui šie daiktai: 6 št. langoms užlaidų už 252 lt., užsakytas odinis albumas ramovės gyvavimą atvaizduoti už 110 lt., stalas albumui laikyti su staltiese už 80 lt. ir 2 sofas ciratinė ir pliušinė už 320 lt. Stalų ir sofas pastatytos skaitykloj.

Dabar ramovė kur kas jaukesnė, negu anksčiau. Ypač puikiai atrodo skaitykla, kuri panaši ne į skaityklą, bet į jaukų gražų saljonėlį. Skaitykloj laikraščiai gražiai įrašami į tam tyčia padarytas papkes, yra net ir archeologinis rinkinys: akmens gadynės kirvukų, 17—18 šimtmečio pinigų ir kt. kt. — tai karininkų dovanos. Ant sienos tuksi, lyg pagauto paukščio širdis, gražus aviacijos v-ko dovanotas laikrodys. Sienos papuoštos rašytojų paveikslais.

Puskarininkiai senosios valdybos pirm. kap. Tyškui ir valdybai yra dėkingi. *St. Cepulis.*

Karo policijos mokykla.

Gražus pavyzdys. Mokykla turi savo stygu orkestrą, kurį daugumoj sudaro liktiniai puskarininkiai — žandarai. Orkestras sudarytas iš fortepijono, keletos smuiku, mandalinos, mandolos ir gytaros. Dauguma šių instrumentų įsigijo patys griežikai savo lėšomis. Kad būtų galima daugiau įsigyti instrumentų, tai visi kariai šio mėn. pradžioje paaukojo po 1 lit., o puskarininkiai po 1 lit. nuo laipsnio. Iš viso buvo surinkta apie 300 litų. Už tuos pinigus nupirko 2 smuiku ir 1 mandaliną. Visi kariai patenkinti, kad galėjo šį tą palikti atminimui savo mokyklai, kurioje įgijo daug kareivių žinių ir mokslo. *Pr. Patašius.*

Klaidų atitaisymas.

„Kario“ 32 nr. 4 p. L. K. Mindaugo p. sporto dienos aprašyme įsibrovė keletas klaidų, būtent: 14 eil. iš apačios vietoj Bangirdas turi būti Baugirdas. 15 eil. iš pačios vietoj gr. Raguolis turi būti gr. Raguotis. 18 eil. iš apačios vietoj vyr. psk. Karlauskas turi būti Kazlauskas. 20 eil. iš apačios vietoj eil. Skrodys turi būti leit. Skrodys.

P. S. Prašome savo bendradarbių, rašant ką nors į laikraštį, rašyti aiškiai, ypač pavardes ir įvairius pavadinimus. Dėl neaiškių rankraščių dažnai pasitaiko klaidų.

Sporto kronika

7 p. Ž. K. Butegeldžio pulko sporto šventė.

Rugpjūčio 9—10 d. pulko užsiėmimų aikštėje įvyko minėtoji sporto šventė. Sporto šventė gerai pavyko, ypač visiems patiko sakalų gimnastika. Pasiękti rezultatai: 100 mtr. bėgimas — vyr. pusk. Vilimavičius Stepas — 11,8 sek.; 200 mtr. bėgimas — vyr. pusk. Dubovikas Bronius — 25,2 sek.; 400 mtr. bėgimas vyr. pusk. Dubovikas Bronius — 59,8 sek.; 800 mtr. bėgimą laimėjo vyr. pusk. Vilimavičius Stasys — 2,20,2 min.; 1500 mtr. bėgimas — vyr. pusk. Daugėla Stasys — 4,51,8 min.; 5000 mtr. bėgimą laimėjo vyr. pusk. Daugėla Stasys; šokimą į tolį įsibėgėjęs — vyr. pusk. Dubovikas Bronius — 6,10 m.; šokimą į aukštį įsibėgėjęs — eil. Taicas Aronas — 1,59 mtr.; šokimą į aukštį su kartimi — vyr. pusk. Kudrickas Liudas — 2,80 mtr. Ieties mėtymą — vyr. pusk. Šurkus — 41,74 mtr. Disko mėtymą laimėjo viršila Kozbaras V. — 32,94 mtr. Rutulio stūmimą laimėjo leitn. Matulis K. — 9,22 mtr. Granatos mėtymą aprangoje — vyr. pusk. Jančas Kazys — 39,30 mtr.; granatos mėtymą į taikinį — viršila Jermošenka Teodoras; 110 mtr. barjerinį bėgimą — vyr. pusk. Kudrickas Liudas — 19,8 s.; 7 klmtr. bėgimą (cross country) — vyr. pusk. Užnaris Jonas — 25,49 m.; Patrulių žygį 5 klmtr. — eil. Giedrimas — 22,18 min.; 7 klmtr. žygį — eil. Safonovas — 44,38,5 min.; Pavojaus bėgimą ir apsišarvavimą — jaun. pusk. Balsys. Šaudymą iš kariškų šautuvų laimėjo viršila Karčiauskas. Sportinį šaudymą — viršila Jermošenka T. Dovanas gavo visi sportininkai, laimėję I-as, II-as ir III-čias vietas. Dovanų buvo daug ir labai naudingų. Iteikus dovanas, sportininkai praėjo pro savo viršininkus iškilnės maršu. *Ziūrovas.*

Lietuva III-jo Pabaltijo futbolo turnyro nugalėtoja.

Nuo 1928 m. trijų Pabaltijo valstybių susitarimu kasmet daromi tarp Latvijos, Estijos ir Lietuvos futbolo turnyrai taurėi laimėti. Pirmais metais turnyrą laimėjo estai, antrais latviai. Lietuva per tuos turnyrus buvo trečioje vietoje.

Todėl šių metų turnyras ypatingai buvo nekantriai laukiamas ir prie jo buvo tinkamai ruošasi.

Pirmosios dienos rungtynės tarp Estijos ir Lietuvos įvyko kariuomenės staidone. Erdvus stadionas prigūžėjo pilnas žiūrovų. Per visą dieną lijęs lietus prieš rungtynės nustojo.

Po oficialės dalies prasidėjo rungtynės. Jau pat pirmomis žaidimo minutėmis mūsiškiai stato estų vartus į pavojingą padėtį. Estai ginasi. 3, 4, 5 min. krenta korneriai mūsų naudai. Kelios mūsiškių progos kirsti tikrus golus nueina niekais. Puslaikis baigėsi 0:0. Kornerių — 3:1.

Antrame puslaiky pirmas golas estų naudai krenta 46 min. 65 min. estų vartuosna krenta vienas paskui kito du goliai. Publika kelia didžiausias ovacijas. Iki puslaikio galo golų santykis nesikeičia ir lietuviai išeina nugalėtojais.

Kitą dieną „Makabi“ aikštėje susitiko Latvija—Estija. Estai atrodo pavargę po vakar dienos rungtynių. Latviai kūpini energijos ir pasiryžimo rungtynes laimėti. Pirmas puslaikis baigėsi 2:2. Antrame puslaiky vienintelį ir lemiamą golą įmuša latviai. Bėndras rezultatas — 3:2 latvių naudai.

Rugpjūčio 17 d. LFLS aikštėje įvyko paskutinės rungtynės tarp Latvijos ir Lietuvos. Pirmas puslaikis baigėsi lygiomis — 1:1. Antras puslaikis po atkaklios kovos pasibaigė lygiomis — 2:2.

Laimėjusi prieš Estiją ir baigusi lygiomis su Latvija Lietuva buvo paskelbta turnyro laimėtoja. Po rungtynių sveikino žaidėjus Estijos ir Lietuvos futbolo lygos atstovai, o latviai... protestavo dėl rungtynių. Tačiau jų protestas liko be pasėku, ir laimėjimas pripažintas Lietuvai.

Tvirtas pasižadėjimas.

Aš, žemiau pasirašęs, sanitarijos puskarininkis Stasys - Mečius Grinius, kilęs iš Raseinių apskr., Girkalnio valsč., Pašventupio vienk., dabar gyv. 9 pėst. pulko ligoninėje, Marijampolėje, tvirtai pasižadau nuo 1930 m. rugsėjo mėn. 1 d. iki 1931 m. rugsėjo mėn. 1 d. nebegerti nei degtinės, nei vyno, nei alaus, nei kitų svaiginančių gėrimų. Kas pamatys mane prie dviejų liudininkų geriantį arba esantį neblaiviam stovį, gali reikalauti iš manęs 500 litų. Šis pasižadėjimas ir parašas atstoja vekselį.

Sanit. pusk. Stasys-Mečius Grinius.

Jūs Šaulių gyvenime

Vytauto Didžiojo paveikslas Utenoje.

Rugpjūčio mėn. 9 d. iš pat ryto mieste jaučiamas didelis judėjimas, žmonių susirūpinimas ir namų tvarkymas.

Istaigos ir privatūs namai rengia iliuminacijas, kabina Vytauto D. paveikslus ir ažuolų vainikus. Mieste šventės nuotaika. Visi tik ir tekalba apie Vytautą D.

18 val. visi namai pasipuošę tautiškomis vėliavomis.

Buvęs visą dieną giedras dangus apsitraukia debesimis. Debesys tamsėja ir tamsėja ir, pagaliau, pradeda lyti. Lyja smarkiau ir smarkiau. Nežiūrint tai, žmonės renkasi prie garbės vartų ir laukia ateinant Vytauto D.

18 val. 30 min. ateina skautai, šauliai ir kitos organizacijos. Taip pat susirenka istaigų tarnautojai. Minia didėja. Lietus lyja dar labiau. Visi dalyviai šlapi. Nekantrauja. Laukia Vytauto D. ateinant.

20 val. 15 min. atneša Vytauto Didžiojo paveikslą. Choras gieda Vytauto D. giesmę. Uždegama fakelai. Po kalbų V. D. paveikslas nešamas į miestą. Šauliai išstatyti špaleriais, organizacijos ir didžiausia žmonių minia lydi V. D. paveikslą į miestą. Fakelai apšviečia kelią. Lietus nesiliauja lijęs.

Nuo fakelų ugnies miestas atrodo, lyg deganti Roma.

Apylinkės kaimų gyventojai tuo rimtai buvo susidomėję.

Milžiniška eiseną sustojo tik prie bažnyčios. Čia truputi susitvarkę įėjo į bažnyčią. Klebonas trumpai paminėjo Vytauto D. nuopelnus bažnyčiai ir sukalbėję malda už tėvynę, visi išsivaikščiėjo. Vytauto D. paveikslas liko bažnyčioje. Po to įvyko koncertas. Įėjimas nemokamas.

Kitą dieną 6 v. 30 min. vėl visi susirinko prie bažnyčios.

Perskaičius pasižadėjimą, istaigų viršininkai ir organizacijų atstovai pasirašė knygoje. 7 val. 30 min. gražiai palydėtas į Skiemonis — iki garbės vartų. *K. J. Gaizutis.*

Daugailiai (Utenos apskr.). Nedidelis gražus miestelis, apaugęs gražiais medžiais. Yra nedidelė graži medinė bažnyčia. Didžiojo karo metu 1915 met. gyventojai buvo labai nukentėję. Bažnyčioj tada net buvo įsteigta lauko ligoninė. Šalia bažnyčios yra senos kapinės, aukštokas kalnelis be žokių medžių. Matyt, yra supiltas. Apylinkės gyventojai taip pasakoja apie kapines. Senovėje lietuviai laikydavo šį kalną šventuoju ir ant jo degindavo aukas. Šiomet rugsėjo 8 d. per Vytauto D. sukaktuvių paminėjimą vietos šauliai iškels ant šių kapinių vėliavą. Toliau kitame kalnelyje, prie pat vieškelio, yra antros senos kapinės, apžėlusios topalais. Greta jų yra naujosios kapinės.

1919 m. mūsų kariuomenei kovojant su bolševikais—dėl nepriklausomybės, Daugailių apylinkėj žuvo keletas savanorių ir jie buvo palaidoti naujose kapinėse. Vėliau Daugailių gyventojai, surinkę aukų kleb. kun. Kiršos padedami, pastatė žuvusiems dėl tėvynės kryžių. Dabar per įvairias šventes daugailiškiai aplanko savanorių kapus ir uždeda ant kryžiaus vainikus.

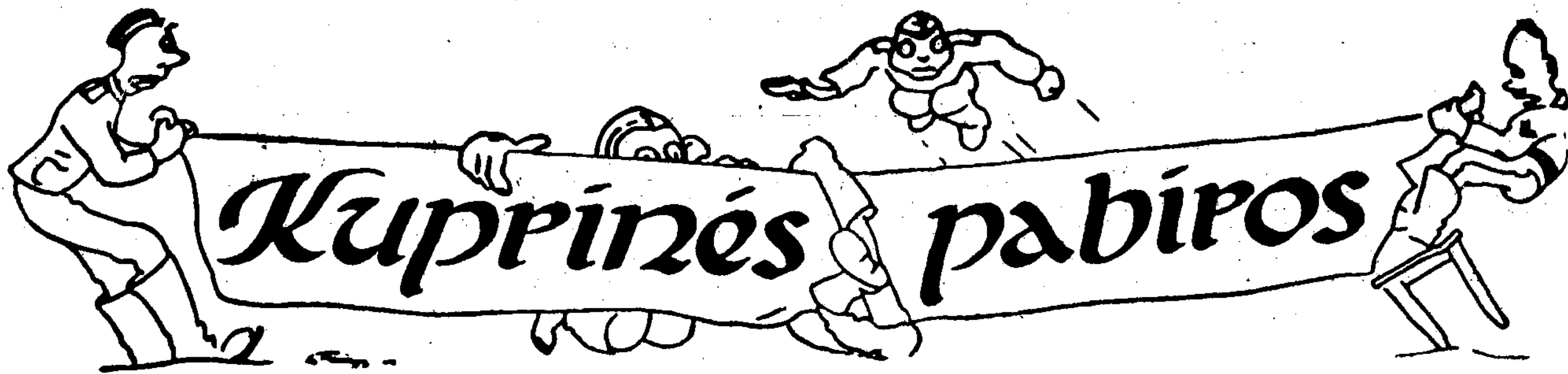
Daugailių šauliai ir visi gyventojai laukia, kada atvyks karių kapams tvarkyti komisija, nes šauliai ir šiaip jaunuo- menė mielu noru prisidės prie žuvusiųjų karių kapų tvarkymo.

J. Macelis.

Estijos jaunimo kariškas parengimas.

Šių metų pradžioje prie Estų šaulių sąjungos „Kaitselit“ įsteigta jaunimo organizacija „Jaunieji arai“. Į šią organizaciją priimami berniukai nuo 9 iki 17 metų amžiaus. Organizacijos nariai, atsižvelgiant į amžių, dalomi į: „areliukus“ — nuo 9 iki 13 mt. ir „vanagiukus“ — nuo 13 iki 17 mt. amžiaus. Be to, abi grupės dar dalinasi į smulkesnes kategorijas. Stodami į organizaciją, o taip pat pereidami iš „areliukų“ į „vanagiukus“, nariai atlieka priesaiką, kurioje ypač pabrėžiama tėvynės meilė.

Iš „areliuko“ reikalaujama mokėti estų tautos himną, valstybės vėliavos spalvas, žinoti kurio nors tautos herojaus žygius ir pan. Iš „vanagiuko“ reikalaujama žinoti valstybės santvarką ir krašto istoriją, valst. vėliavos pagerbimo apeigas, 5 tautiškas dainas, „džiu - džitsu“ ir mokėti šaudyti iš šautuvo.

Trys. (4 veik. drama).

Žengia Jonas tratuaru,
Stato koją — viens, du, trys.
Naujas frenčius, baltos sagos —
Jis kareivis ne žioplys.
Eina priešais miesčionkėlės
Meiliai žvalgos į akis
„Labas vakars, mergužėlės!“
Ir sustabdo visas tris.

Jonas pievoj tarp mergelių
Džiaugias laime ir jausmais

Užsimiršta, kad jau saulė
Jungiasi su vakarais.
Pažasty mergelė jauna
Šypsos primerkus akis
Persiskiriant bučkius šauna
Į abu skruostu po tris.

Grįžta Jonas į Pajuostę
Stato koją — viens, du, trys,
Šiurpuliai jo kūną glosto,
Ką viršila pasakys?
Kuopos dežuras pamatęs
Tikrai viską užrašys,

Kuomet grįžęs prisistatė
Buvo valandos jau trys.

Rytmetį viršila bara,
Kur tu vaikiojais — žioplys
Neišėsi iš rajono
Šventadienius visus tris.
Kuopos vadas taip gi šaukia.
Bailiai eina pro duris.
Tenai dovaną sulaukia —
Šarvuotės net tris.

Eil. Kriauza.

Saulės užtemimas.

Profesorius astronomas, laukdamas saulės užtemimo, susikvietė apylinkės vyrų būrį: parodysiąs jiems užtemimą pro didelius žiūronus, patys kaip ant delno matysią ir kitiems galėsią pasakyti. Bet, savo papratimu, pirmiausia liepė juos pavaišinti senu vynu. Svečiai susėdo, įsismagino ir nepajuto kaip saulės užtemimas praėjo.

— Na, vyrai, mums jau laikas užtemimo žiūrėti, — sako vienas svečias.

Visi sukilo, nuėjo pas bokštą ir lipa aukštyn.

— O jūs kur, — suriko sargas, saulės užtemimas jau senai pasibaigė!

— Tai niekis — pasiaiškina svečias, — mes geri pažistami su ponu astronomu, jis viską iš naujo mums parodys.

Nesutinka su gydytoju.

Gydytojas, apžiūrėjęs naujoko koją, sako:

— Nieko nėra, jei skauda, tai nuo nušalimo.

O naujokas tvirtina:

— Neteisybė, pone gydytojau: antroji koja kartu šalė, o ji sveika.

Netikęs viešbutis.

Atvažiavo į Kauną kaimietis ir, įėjęs į keturių aukštų viešbutį, klausia šveicoriaus:

— Ar yra tuščias kambarys?

— Yra.

— Kiek kaštuoja?

— Pirmam aukšte 20 litų, antram 17, trečiam 12, o ketvirtam 8 litai.

Kaimietis pasikrapštė kišenę ir eina pro duris.

— Tai ką, ar tamstai kainos per aukštos? — klausia šveicorius.

— Ne, — sako kaimietis, — tos kainos nebūtų aukštos, tik tas jūsų namas per žemas.

Neužilgo po vestuvių.

Vyras: — Šią moterį, rodos, aš esu kur tai matęs.

Žmona: — Taik juk ponia Petraitienė, kuri mane pripiršo.

Vyras: — O kad ji galą gautų!

Alkoholis — košė.

Mokytojas klausia eilinio:

- Pasakyk man, Raguti, kas yra alkoholis?
- Bulvės skystame pavidale, tamsta mokytojau.
- O jei bulvės tirštame pavidale?
- Čia jau ne alkoholis, bet košė.

Liudas Šapas.

Skęstų.

Maudykloj leitenantas klausia nemokančio plaukti eilinio:

- Sakyk, ką darytum, jei pradėtumei skęsti?
- Pagalbos šaukčiau, tamsta leitenante.
- O jei neprisišauktum?
- Tada jau skęsčiau.

Liudas Šapas.

Laivų prieplauka.

Mokytojas per vieną pamoką klausia mokinį:

- Na, Žukaiti, pasakyk, kas yra Araratas?
- Laivų prieplauka potvynių metu, ponas mokytojau.

Liudas Šapas.

Termometras — vaistai.

Į sanitarinį punktą atėjo „susirgęs“ naujokas:

Kas tamstai skauda — klausia gydytojas.

— Kairysis šonas — atsako naujokas.

— Gydytojas įdeda po pažastimi termometrą. Temperatūra normali.

— Na, kaip — klausia, išėmęs termometrą, gydytojas — ar anksčiau šonas skaudėjo labiau, ar dabar?

— Dabar visai nebeskauda — atsako drebėdamas naujokas.

Čepstas.

Naujokas ir karininkas.

Pulko aikštėje naujokas susitinka su pulko vadu ir kitais jį lydinčiais karininkais, kurių tarpe ir jo kuopos vadas.

— Sveiks, tamsta! Pasveikina pulko vadas.

Naujokas, norėdamas pasisveikinti ir su kitais karininkais, garsiai rikteli:

— Sveiki, vyrai!

Nauji leidiniai.

„Saltinio“ knygynėlio 20 nr. Prof. dr. J. Totoraitis. **Vytautas katalikas.** 1930 Vytauto Didžiojo metai. Marijampolė. Kaina 60 centų.

Minint Vytauto Didžiojo darbus ir nuopelnus, negalima užmiršti jo nuopelnų katalikų bažnyčiai. Jis steigė vyskupijas, statė bažnyčias, padovanojo joms didelius turtus, pakvietė vienuolius, kad jie skelbtų lietuviams Kristaus mokslą ir t. t. Žinomas Lietuvos istorikas prof. Totoraitis plačiai apibūdina Vytautą Didįjį kaip kataliką ir pažymi, kad šiais jubiliejniais metais Lietuvos bažnyčia drauge su visa Lietuva jį garbingai mini.

Kalbama knygelė parašyta aiškia, suprantama, populiaria kalba, išleista švariai. Mokyklų ir kareivių bibliotekoms ją patartina įsigyti.

Zanė Grey. **Pasienio Legionas.** Romanas. I ir II d. Iš vokiečių kalbos vertė A. K. Pulda. 1930 m. Kaunas. Kaina vieno tomo 3 lt.

Tai yra gražus, įdomus nuotykių romanas. Jauna graži panelė Džonė patenka į pasienio plėšikų gaują ir ilgai bastosi su jais kalnuose. Pagaliau ji susitinka su savo mylimuoju Džimu Kleve, kuris ją slaptai plėšikų stovykloje veda, ir po didelio vargu jiems pasiseka laimingai grįžti į savo tėviškę.

Vertimo kalba gera. Knyga išleista švariai, tik popierius blogas. Mokyklų ir kareivių bibliotekoms ji tinka.

Iš Amerikos lietuvių gyvenimo.

Medaliai Vytauto D. garbei. Iš Amerikos lietuvių spaudos matyti, kad ir amerikiečiai turi medalių Vytauto Did. sukaktuvėms paminėti. „Draugas“, rašydamas apie įvykstančias Sheboygan mieste didelės lietuvių iškilmes Vytauto Did. atminti ir ragindamas kuo gausingiau dalyvauti, tarp kitko pabrėžia, kad kiekvienas, atvykęs į šias iškilmes, gaus atminimui puikų metalinį medalį su Vytauto atvaizdu ir Vytimi.

Amerikiečiai pagerbė žuvusius už Lietuvą. Liepos mėn. Cleveland'o mieste įvyko didelės lietuvių iškilmes Vytautui Did. pagerbti. Už žuvusius dėl Lietuvos nepriklausomybės buvo atlaikytos iškilmingos pamaldos ir karštose kalbose priminti jų garbingi žygiai.

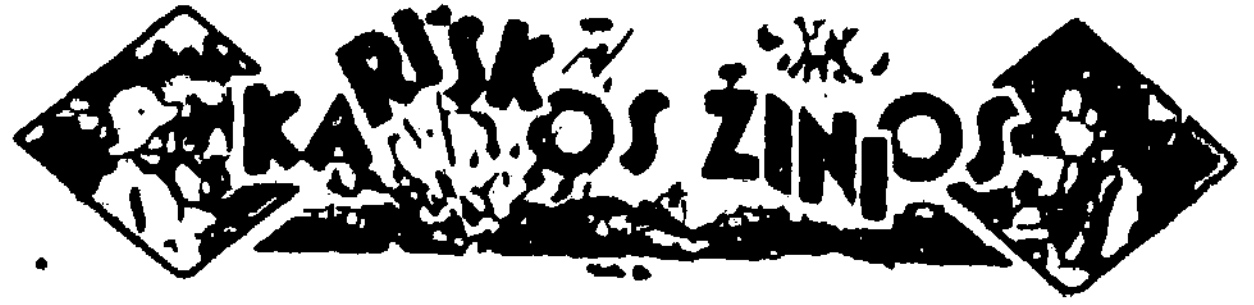
Atsargos kariai veikia. Liepos 15 d. New York'e įvyko eilinis lietuvių legijono 1-jo posto susirinkimas Eglėkalnio (Žalgirio) kautynėms paminėti. Buvo laikyta paskaitos apie Eglėkalnio kautynes ir Vytautą Didįjį. Susirinkimas išsirinko savo posto valdybą (jų terminu štabą) ir nutarė, kad kiekvienas minimio legijono štabas pasiūmtų globoti atskiras Lietuvos kariuomenės dalis, pav., aviaciją, tankus, inžineriją, pėstininkų, raitininkų pulkus ir t. t., ir siuntinėtų jiems metinių dovanėlių pajavairinti karių gyvenimą.

Į lietuvių legijoną yra susiorganizavę atsargos kariai: buvę Lietuvos kariuomenės savanoriai, Klaipėdos sukilėliai ir kiti Lietuvos atsargos kariai, dabar esantieji Amerikoje, ir lietuviai, tarnavę Amerikos kariuomenėje.

Ir svetimtaučiai prisidėjo prie Vytauto D. garbei surengtų iškilnių. Liepos mėn. įvykusiose Wisconsin valstybės lietuvių iškilmėse Vytautui Did. pagerbti dalyvavo aukštų asmenų ir iš nelietuvių tarpo. Wisconsin gubernatorius W. Kohleris pasakė labai gražią kalbą apie Vytautą Did., lietuvių tautą ir kalbą. Be to, kalbėjo ir Sheboygan miesto majoras (burmistras) ir kt. Šios gražios iškilmės buvo įvykusios Sheboygan mieste, į kurį buvo susirinkę lietuvių iš visos Wisconsin valstybės. Visas miestas buvo išpuoštas lietuviškomis vėliavomis.

Vytauto Didžiojo parkas. Iš Amerikos lietuvių spaudos matyti, kad Philadelphia miesto lietuviai turi „Vytauto Didžiojo“ vardu parką, kuriame rengia savo pramogas ir t. t. Be to, Cleveland'o mieste, „Tordon parke“, rengiasi atidaryti lietuvių darželį. Manoma jį atidaryti spalio 26 d., Vytauto mirimo sukaktuvių išvakarėse. Iš miesto valdybos sklypas jau gautas. Be to, jeigu kliūčių nesusidarys, tai manoma tą dieną darželyje pastatyti kertinį akmenį, ant kurio kitais metais bus statomas Vytautui Did. paminklas (stovykla) su šių metų data.

Lietuvių - latvių dainų diena. Liepos 26 d. Bostone buvo surengta bendra lietuvių - latvių dainų diena. Padainuota lietuviškų ir latviškų dainų. Amerikiečių (svetimtaučių) spauda labai gražiai aprašė tą dieną. Mat, tą dieną Bostono miestas minėjo savo įsisteigimo 300 metų sukaktuves, prie kurių prisidėjo ir lietuviai su latviais.

Naujo tipo tankas.

Amerikietis Kristy sukonstruktavo naujo tipo tanką, kuris pasižymi gana geromis ypatybėmis. Pirmiausia — tanko greitumas, kuris pralenkia visų kitų tankų greitumą. Kristy tankas lygiu keliu prabėga per valandą iki 110 klm. (ant ratų); nelygiu keliu, vikšriniu judesiu, tankas prabėga iki 70 klm. Tuo būdu šis tankas yra lyg šarvuoto automobilio ir tanko junginys. Tanko svoris — nuo 8 iki 12 tonų (atsižvelgiant ginklavimo). Ginklavimas susideda iš keletos kulkosvaidžių arba 76 mm. patrankos. Tanko komanda susideda iš 3-jų žmonių. Tankas labai vikrus ir judrus: jis gali pereiti 2 metrų platumo griovius, užkopti į kalną 45° statumo ir pereiti per sienelę 1 mtr. aukštumo.

Naujas lenkų naikintuvas „R. I“.

Lenkų valstybinis aviacijos fabrikas padirbo inžinieriaus Rumbowicz sukonstruktavą lėktuvą — naikintuvą „R. I.“ Lėktuvas metalinis. Lakūno sėdynė pritaisyta taip, kad lakūnas skridimo metu gerai mato į visas puses. Atsitikus avarijai, lakūnas gali lengvai su parašiotu iš lėktuvo iššokti.

Per bandymus, kuriuos atliko pagarsėjęs lenkų lakūnas kapitonas Orłinski, lėktuvas išplėtė 305 klm. per valandą greitumą. Lėktuvas turi 12 cilindrių, 600 arklio jėgų „Hispano-Suiza“ variklį. Kiti šio tipo, jau gaminami, lėktuvai turės „Jupiter'io“ variklius. Žinovų nuomone šio tipo lėktuvai esą geresni net už geresnius čekoslovakų lėktuvus. „R. I“ lėktuvais jau susidomėjo keleta valstybių. Kpt. Orłinski ketina šį lėktuvą demonstruoti Paryžiuje, Bukarešte ir Bielgrade.

Lenkų fizinio lavinimo centras.

Varšuvoje generalinio ginkluotų pajėgų inspektorato rūmuose yra „fizinės kultūros centras“. Čia sutelktas visas kariuomenės fizinio lavinimo darbo vadovavimas ir organizavimas. „Fizinės kultūros centras“ organizuoja įvairius trumpalaikius (nuo 2 iki 8 savaičių) kursus, pavyzdžiui: a) fizinio lavinimo instruktoriams rengti, b) sporto žaidimo instruktoriams rengti, 3) aukštuosius instruktorių kursus ir dar kai kuriuos. Čia taip pat rengiami „džiu - džitsu“ kursai policijai ir fechtavimo ir bokso kursai įvairiems sporto klubams. Dalyvauja nemažas skaičius ir moterų.

Kiekvienoje korpo apygardoje (jų 10) yra dar savi „fizinės kultūros centrai“.

Kaip vokiečiai vertina lenkų kariuomenę.

Vokiečių nuomone, lenkų kariuomenės parengimas, kaip parodė pereinamųjų metų manevrai, yra geras. Tačiau aukštoji karo vadovybė, ypač karui su Vakarų Europos valstybių kariuomenėmis, parengta nepakankamai. Taip pat lenkams labai kenkia kariuomenės ginklavimo ir aprangos nevienodumas. Šie dalykai daugumoje įvežami iš užsienio, iš įvairių valstybių. Lenkų karo vadovybė, žinodama visus nepatogumus dėl ginklų ir aprangos nevienodumo, o ypač tiekimo sunkumą karo metu, stengiasi tai pašalinti.

Karo metu mobilizuojamai kariuomenei Lenkija turi apie 3½ milijono parengtos atsargos. Tai būtų 100 pėst. divizijų su reikalingomis dalimis etapo tarnybai sudaryti. Karininkų korpas turi 24.000 žmonių atsarga.

Daug blogesnė yra ekonomiškai kariuomenės būklė. Nežiūrint, kad karo pramonei išleidžiamos milžiniškos sumos ir valstybė visokiais būdais šią pramonę remia, ji vis dėlto dar nėra tokia galinga, kad galėtų karo metu mobilizuotąją kariuomenę aprūpinti visomis reikmenimis. Mobilizacinė atsarga ir dabartinė fabriku bei dirbtuvių produkcija tik per 2—3 savaites galėtų aprūpinti ir tai tik dvigubai padidintą dabartinių aktyvių pėst. divizijų ir kavalerijos, ir technikos dalių skaičių. Tolimesniam padidintos kariuomenės išlaikymui ir ginkluotų jėgų plėtojimui Lenkijos vidaus gamyba ir resursai yra nepakankami ir tenka numatyti ginklų ir aprangos įvežimą iš užsienio. Šis įvežimas daugiausia bus nukreiptas pro Dancigą ir Gdynią. Galutinėje išvadoje vokiečiai laiko lenkų kariuomenę vis dėlto didele jėga Vidurinėje Europoje.

Anglija. Visos transporto dalys motorizuotos.

Anglai jau nuo Ąūry karo pradėjo motorizuoti savo transporto kariuomenę. 1914 met. anglai turėjo 20 auto transporto kuopų ir 40 arklių transporto kuopų. Didžiojo karo metu arklių transporto dalyse buvo 740.000 arklių ir 326.000 žmonių. Dabartiniu metu visos transporto kuopos motorizuotos; jų skaičius sumažintas iki 45 auto transporto kuopų.

Kiek didžiosios valstybės išleidžia karo aviacijai.

Didžiosios valstybės, ypač turtingesnės, karo aviacijos reikalams išleidžia milžiniškas pinigų sumas. Paskutiniai metai karo aviacijos biudžetai siekė:

Amerikos Jungt. Valstybių	140.000.000 dolerių
Anglijos	100.000.000 „
Prancūzijos	76.000.000 „
Italijos	39.000.000 „
Japonijos	33.000.000 „

Jau vien šitie duomenys aiškiai parodo, kiek turi pagrindo kalbos apie „visuotinį nusiginklavimą“.

Galvosūkių 33 nr. sprendimas.

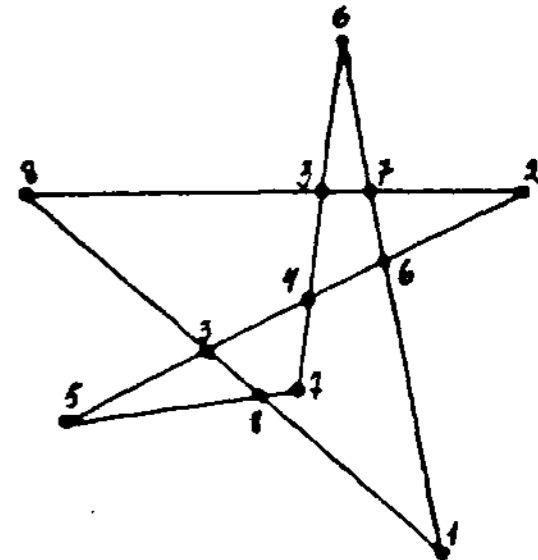
Svarsčiai buvo po 1, 3, 9 ir 27 kg. svorio.

Gerai išsprendė šie asmenys: 1) Br. Banaitytė (Btkn.); 2) A. Marchertas (Ptrš.); 3) gr. P. Mackela (KKDD); 4) v. s. p. St. Čepulis (KL); 5) P. Budreika (KKDD); 6) eil. F. Zaleskis (2 p. p.); 7) ats. j. p. Br. Jasiūnas (Pap.); 8) Pr. Patašius (KPM).

Galvosūkių 32 nr. sprendimas.

Gerai išsprendė šie asmenys:

1) P. Budreika (KKDD); 2) gr. P. Mackela (KKDD); 3) Br. Banaitytė (Btkn.); 4) v. s. p. S. Čepulis (KL); 5) Vl. Petrauskas (Og.) 6) Pr. Patašius (KPM); 7) j. p. J. Vaitkevičius (Aut. kp.); 8) ats. j. p. Br. Jasiūnas (Pap.); 9) A. Marchertas (Ptšn); 10) eil. F. Zaleskis (2pp); 11) J. Nemanus (MIS).

Galvosūkių 35 nr.

Gudrus gusaras

Keliu joja gusarai.

— Kiek čia jūs joja? — Klausia sutikęs gusarus praeivis.

— O, mūs čia daug, — atsakė prajodamas gusaras, — galvų 26 ir kojų 82.

Likęs vienas praeivis galvoja kiek gusarų būry galėtų būti arklių ir žmonių, bet ir iki šiol dar negali išspręsti. Padėkite jam. Už tai gausit vieną tašką. N. T-ka.

Įdomi kariams knyga.

Leitenanto URBONO

„Kariūno atsiminimai“

Pasirodys rinkoje š. m. rugsėjo mėn. pradžioje.

Iš anksto užsisakiusieji knygą gaus pigiau.

Knyga bus sukrauta knygyne „BALTOJI GĖLĖ“, Kaune, Gėdimo g. 9 nr. Ten galima užsisakyti.

Saugi vieta indėliams. Taupymo dėžutės. Visos bankinės operac.

Lietuvos

Koperacijos Bankas

Kaunas, Laisvės alėja 62.

(Savi namai) Tel. 104, 746, 922.

Geriausiai aprūpinsi save ir vaikus, pasidėdamas pinigus

ŪKIO BANKE

Turtas 15 milijonų litų. Moka aukštus nušimčius. Ūkio Banką rasi kiekviename apskr. mieste.

Geriausias tepalas batams,

kuris suteikia puikų ir patvarų blizgėjimą ir negadina odos.

Cheminis fabrikas „Merkur“
Kaunas, Palangos g-vė 14 nr.

Reikalaukite geriausio tepalo
„Geležinis vilkas“

Geriausias pasaulyje rašomasias mašinėles

Underwood

IDEAL
ir
ERIKA

Naujausio išleidimo galima gauti tik pas vienintelį atstovą Lietuvai
A. Kacą, Kaunas, Laisvės al. N 57, Tel. 388 ir 996.

Ten pat yra didelis pasirinkimas siuvamųjų mašinų, dviračių „NAUMANN“ ir muzikos instrumentų.

1930 m. rugsėjo 4 d. bus Lietuvos Raudonojo Kryžiaus XVII Loterijos

4-os klasės lošimas.

Įsigykite laiku bilietus.

Bilietų galima gauti: Raudonojo Kryžiaus Loterijos Valdyboj, Kaune, Laisvės alėja 35 Nr., pašto įstaigose Kaune ir provincijoj, bankuose ir pas agentus. Perekalavus, Raudonojo Kryžiaus Loterijos Valdyba, Kaune, teikia smulkesnių žinių ir siunčia bilietus paštu išperkamuoju mokesčiu.

Vienintelis Lietuvoje apžvalginis

„Žinių ir lit. Aruodas“

Ne kiekvienas gali perskaityti visus lietuviškus laikraščius. Viską gali sužinoti iš „Ž. ir lit. Aruodo“ apžvalgų: kas girdėti plačiame pasaulyje ir Lietuvoje.

„Ž. ir lit. Aruodas“ grožinės literatūros skyriuje deda garsiųjų rašytojų rinktinių novelių ir apysakų.

Kaina metams 12 lt., met. kef. 3 lt. Kareiviams met. 8 lt. pusm. 4 lt.
Pasiskubinkit išsirašyti.

Vazelino muilas „FLORANCE“ Kaunas

Saugokitės padirbimų. Kreipkite dėmesio būtinai į **103 nr.** ir firmą „**Florance**“.

VARTOKITE KAKAO VAN HOUTEN tik geriausią pasauly